

UCHWAŁA NR 670/2022
ZARZĄDU POWIATU W KOŁOBRZEGU

z dnia 2 listopada 2022 r.

w sprawie przeprowadzenia konsultacji z mieszkańcami powiatu kołobrzeskiego w sprawie projektu Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2023-2028

Na podstawie art. 3d ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1526), w związku z uchwałą Nr XLI/271/2014 Rady Powiatu w Kołobrzegu z dnia 25 kwietnia 2014 r. w sprawie zasad i trybu przeprowadzania konsultacji społecznych (Dz. Urz. Województwa Zachodniopomorskiego z 2014 r. poz. 2298), **Zarząd Powiatu w Kołobrzegu uchwala, co następuje:**

§ 1. 1. Przedmiotem konsultacji z mieszkańcami powiatu kołobrzeskiego jest projekt Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2023-2028.

2. Celem przeprowadzenia konsultacji jest poznanie opinii, uwag i propozycji mieszkańców powiatu kołobrzeskiego w zakresie projektu Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2023-2028.

3. Zasięg przeprowadzonych konsultacji obejmuje teren powiatu kołobrzeskiego.

§ 2. Ustala się następujące formy przeprowadzenia konsultacji z mieszkańcami powiatu kołobrzeskiego w zakresie projektu Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2023-2028:

- a) opublikowanie na portalu informacyjnym i w Biuletynie Informacji Publicznej Starostwa Powiatowego w Kołobrzegu projektu strategii, który stanowi załącznik nr 1 do niniejszej uchwały oraz formularza uwag do projektu strategii - załącznik nr 2 do uchwały,
- b) składanie opinii i uwag za pomocą poczty elektronicznej,
- c) składanie opinii i uwag drogą pocztową.

§ 3. Konsultacje w zakresie projektu Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2023-2028 będą przeprowadzane od 03.11.2022 r. do 15.11.2022 r.

§ 4. 1. Opinie, uwagi i propozycje, złożone przez mieszkańców powiatu kołobrzeskiego w sprawie projektu Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2023-2028, będą stanowiły dokumentację z przeprowadzonych konsultacji.

2. Z dokumentacji, o której mowa w ust. 1, sporządza się protokół oraz ustala się wyniki konsultacji.

3. Wyniki konsultacji, o których mowa w ust. 2, podaje się do publicznej wiadomości za pośrednictwem lokalnych środków masowego komunikowania.

§ 5. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Wiceprzewodniczący Zarządu Powiatu
w Kołobrzegu

Jacek Kuś

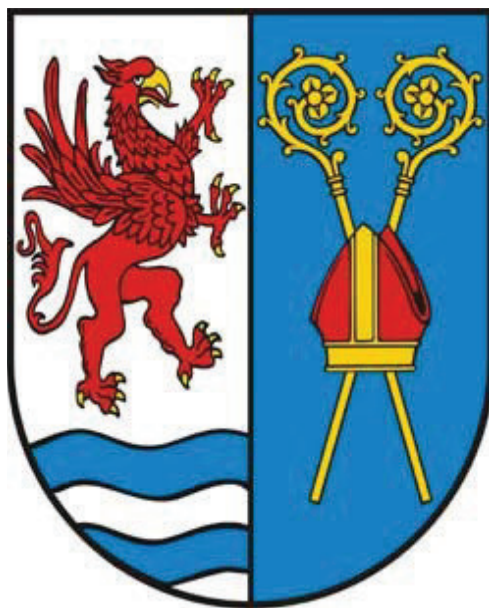
Członkowie Zarządu Powiatu:

Agnieszka Bany

Andrzej Olichwiruk

Mirosław Tessikowski

POWIAT KOŁOBRZESKI

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2023 – 2028

Kołobrzeg 2023

Spis treści

I Wprowadzenie.....	3
II Diagnoza zjawiska niepełnosprawności w powiecie kołobrzeskim.....	5
II.1 Niepełnosprawność a rehabilitacja – zarys definicji.....	5
II.2 Struktura społeczno-demograficzna zjawiska niepełnosprawności.....	7
II.3 Orzecznictwo w powiecie kołobrzeskim.....	11
II.4 Sytuacja osób niepełnosprawnych na lokalnym rynku pracy.....	15
II.4.1 Struktura bezrobocia w badanej grupie ze względu na płeć.....	16
II.4.2 Struktura bezrobocia w badanej grupie według wieku.....	17
II.4.3 Struktura bezrobocia w badanej grupie według poziomu wykształcenia.....	18
II.4.4 Struktura bezrobocia w badanej grupie według stażu pracy.....	19
II.4.5 Struktura bezrobocia w badanej grupie według czasu pozostawania bez pracy.....	20
II.4.6 Osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy.....	21
II.4.7 Osoby bezrobotne niepełnosprawne z prawem do zasiłku.....	22
II.4.8 Funkcjonowanie zakładu aktywności zawodowej i zakładu pracy chronionej.....	22
II.5 Edukacja osób niepełnosprawnych.....	23
II.6 Profilaktyka i ochrona zdrowia.....	26
II.7 Wsparcie społeczne osób niepełnosprawnych i ich rodzin.....	29
II.8 Problemy środowiska osób niepełnosprawnych w powiecie.....	39
III Analiza SWOT.....	41
IV Cele i zadania powiatowego programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych na lata 2023 - 2028....	45
IV.1 Cel operacyjny 1 - wzrost świadomości społecznej i wczesne przeciwdziałanie powstawania niepełnosprawności.....	45
IV.2 Cel operacyjny 2 - zapewnienie dostępu do powszechnej edukacji.....	46
IV.3 Cel operacyjny 3 - integracja społeczna i niezależność życiowa.....	47
IV.4 Cel operacyjny 4 - aktywizacja zawodowa.....	51
V Tabelaryczne szczegółowe zestawienie zadań.....	52
VI Finansowanie Programu.....	60
VII Monitorowanie i ocena realizacji Programu.....	60
VIII Zakończenie.....	62
Indeks tabel.....	64
Indeks rysunków.....	65

I Wprowadzenie

Fundamentem działań na rzecz osób z niepełnosprawnością jest koncepcja, iż ludzie niepełnosprawni winni mieć dostęp i korzystać z takiego samego systemu edukacji, pracy, administracji i usług socjalnych, kultury i czasu wolnego jak inni obywatele. W systemie tym powinni natknąć się na wsparcie, dzięki któremu uzyskają godne uczestnictwo w życiu społecznym bez względu na ich szczególne potrzeby.

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych jest dokumentem, który służyć ma realizacji polityki społecznej. Według art. 35 a Ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2021 r., poz. 573 z późn. zm.) do zadań powiatu należy m.in. opracowywanie i realizacja powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie: rehabilitacji społecznej, rehabilitacji zawodowej i zatrudniania oraz przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.

Pogram ma za zadanie ułatwić realizację Powiatowi prowadzonej polityki dotyczącej zintegrowania osób niepełnosprawnych. Stawia sobie wobec tego za cel opracowanie działań zmierzających do wsparcia i tworzenia odpowiednich warunków do rozwoju osób niepełnosprawnych, przy jednoczesnym uwzględnieniu specyfiki powiatu kołobrzeskiego, jego zasobów oraz dostępnych form wsparcia. Zamierzeniem Programu jest tworzenie społeczeństwa otwartego oraz dostępnego dla wszystkich, opartego na pojęciu prawa i poszanowania różnic indywidualnych. Obejmować będzie to zatem różne dziedziny, takie jak: budowa otwartego społeczeństwa i prawa dostępu do szeroko rozumianego otoczenia i przeciwdziałania marginalizacji.

Program jest dokumentem kierunkowym do skonkretyzowania i realizacji programów celowych działających dla osób niepełnosprawnych oraz do uzyskania środków finansowych pochodzących z instytucji takich jak Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych czy Unia Europejska.

Tworząc założenia programowe skupiono się na diagnozie zjawiska niepełnosprawności powiatu kołobrzeskiego pod względem demograficznym, możliwości edukacyjnych, rozwoju zawodowego, a także wsparcia społecznego i na tej podstawie opracowano cel strategiczny programu i cele operacyjne oraz kierunki działań.

Realizatorami Programu są :

1. Powiat Kołobrzescki
2. Gmina Miasto Kołobrzeg
3. Gmina Dygowo
4. Gmina Gościno
5. Gmina Kołobrzeg
6. Gmina Rymań
7. Gmina Siemyśl
8. Gmina Ustronie Morskie
9. NGO
10. Jednostki organizacyjne gmin oraz powiatu kołobrzesckiego
11. Osoby prawne
12. Osoby fizyczne
13. Wolontariusze

II Diagnoza zjawiska niepełnosprawności w powiecie kołobrzeskim

ZJAWISKO I STRUKTURA NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI NA PODSTAWIE SPOŁECZNO-DEMOGRAFICZNEJ ANALIZY PROBLEMU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

II.1 Niepełnosprawność a rehabilitacja – zarys definicji

Definicja niepełnosprawności jest bardzo płynna i nie daje się jasno sprecyzować. W życiu każdego człowieka pojawiają się momenty mniejszych lub większych możliwości, czy też ograniczeń fizycznych. To, co obecnie jest dla nas łatwo dostępne, za kilka lat może być barierą nie do pokonania. Pomijając dysfunkcje z powodów nieszczęśliwych wypadków, jest wiele przyczyn pogłębiania się wraz z wiekiem niepełnosprawności i dysfunkcji. Wbrew obiegowym opiniom, niepełnosprawność jest brakiem przystosowania funkcji danego organizmu do warunków, w jakich się znajduje.

Zgodnie z definicją sformułowaną przez Światową Organizację Zdrowia (WHO):

„Osoba niepełnosprawna to osoba, u której istotne uszkodzenia i obniżenie sprawności funkcjonowania organizmu powodują uniemożliwienie, utrudnienie lub ograniczenie sprawnego funkcjonowania w społeczeństwie, biorąc pod uwagę takie czynniki jak płeć, wiek oraz czynniki zewnętrzne”.

Art. 2 pkt. 10 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych definiuje **niepełnosprawność jako trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy**, a zgodnie z art. 1 w/w ustawy za osobę niepełnosprawną uznaje się osobę, której niepełnosprawność została potwierdzona orzeczeniem:

1. O zakwalifikowaniu przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności (znaczny, umiarkowany, lekki),
2. O całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy na podstawie odrębnych przepisów,
3. O niepełnosprawności, wydanym przed ukończeniem 16 roku życia.

Natomiast zgodnie z §1, pkt.1 Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 lipca 2015 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci

i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz.U. z 2015 r., poz. 1113 z późn. zm.) uczniem niepełnosprawnym jest osoba niesłysząca, słabosłysząca, niewidoma, słabowidząca, z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją, z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, umiarkowanym lub znacznym, z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera, i z niepełnosprawnościami sprzężonymi.

Etykietę "niepełnosprawny" możemy więc otrzymać w każdym momencie i na każdym etapie naszego życia.

Osoby niepełnosprawne można podzielić według różnych kryteriów, np.; według rodzaju niesprawności, okresu życia, w którym ona wystąpiła, stopnia niesprawności itp.

Biorąc za kryterium podziału rodzaj niesprawności, wyróżniamy:

- 1) Osoby z niepełnosprawnością sensoryczną – uszkodzenia narządów zmysłu, do których należą:
 - osoby niewidome i słabo widzące,
 - osoby niesłyszące i słabo słyszące.
- 2) Osoby z niesprawnością fizyczną, do których należą:
 - osoby z niepełnosprawnością motoryczną – z uszkodzeniem narządu ruchu,
 - osoby z przewlekłymi schorzeniami narządów wewnętrznych.
- 3) Osoby z niepełnosprawnością psychiczną, do których należą:
 - osoby z niesprawnością intelektualną,
 - osoby psychicznie chore z zaburzeniami osobowości i zachowania, osoby cierpiące na epilepsję – z zaburzeniami świadomości.
- 4) Osoby z niepełnosprawnością złożoną, dotknięte więcej niż jedną niepełnosprawnością wystąpić tu mogą połączenia różnych, wymienionych powyżej niepełnosprawności, np. osoba niewidoma z umysłowym upośledzeniem, osoba z uszkodzonym narządem ruchu, z zaburzeniami psychicznymi itp.

Wszystkie osoby niepełnosprawne powinny być objęte rehabilitacją.

Rehabilitacja osób niepełnosprawnych zgodnie z art. 7 ust. 1 wymienionej ustawy oznacza zespół działań, w szczególności organizacyjnych, leczniczych, psychologicznych, technicznych, szkoleniowych, edukacyjnych i społecznych, zmierzających do osiągnięcia,

przy aktywnym uczestnictwie tych osób, możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej.

Rehabilitacja polega zatem na:

- 1) przywróceniu sprawności uszkodzonych organów jednostki lub usprawnieniu jej funkcji,
- 2) przygotowaniu jej do samodzielnego radzenia sobie w życiu codziennym,
- 3) do korzystania z różnych form kształcenia,
- 4) do wykonywania pracy,
- 5) stwarzania w środowisku społecznym i otoczeniu fizycznym odpowiednich warunków do prawidłowego funkcjonowania tej jednostki.

Osoby niepełnosprawne oraz ich rodziny wymagają szczególnego zainteresowania, a także różnych form wsparcia i opieki. Pokonywanie skutków niepełnosprawności z pewnością przyczyni się do osiągnięcia optymalnego poziomu życia przez osoby niepełnosprawne. Prowadzenie działań skierowanych do osób niepełnosprawnych i ich rodzin jest niezbędnym warunkiem wspomagającym zwiększenie aktywności tej części społeczności powiatu kołobrzeskiego. Wszelkie przedsięwzięcia służące rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz przestrzeganiu praw osób niepełnosprawnych są nieodzownym czynnikiem w poprawie warunków życia osób niepełnosprawnych.

II.2 Struktura społeczno-demograficzna zjawiska niepełnosprawności

Ze względu na różne definicje niepełnosprawności oraz wielość systemów orzekających niepełnosprawność, a także brak spójnego systemu monitorującego ilość osób z niepełnosprawnością nie jest możliwe dokładne określenie liczby osób niepełnosprawnych w kraju i regionie.

W diagnozie wykorzystano głównie dane z Narodowego Spisu Powszechnego przeprowadzonego 2011 r. (ostatniego opublikowanego spisu), który stanowi obecnie podstawowe źródło informacji na temat możliwie pełnej zbiorowości osób z niepełnosprawnościami w Polsce.

W przeprowadzonym NSP zbiorowość osób niepełnosprawnych została podzielona na dwie podstawowe grupy:

- 1) osoby niepełnosprawne prawnie, tj. takie, które posiadały odpowiednie, aktualne orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony,

- 2) osoby niepełnosprawne biologicznie, tj. takie, które nie posiadały orzeczenia, ale miały (odczuwały) całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych stosownie do swojego wieku.

Według wyników Europejskiego Ankietowego Badania Zdrowia (EHIS), zrealizowanego przez Główny Urząd Statystyczny, w 2019 Według badania EHIS z 2019 r. 13,0% osób w Polsce charakteryzowało się niepełnosprawnością według definicji statystycznej, która obejmuje zarówno wszystkie osoby niepełnosprawne prawnie, jak i osoby, które co prawda orzeczenia o niepełnosprawności nie posiadają, lecz deklarują, że mają poważne ograniczenia w wykonywaniu zwykłych czynności (tzw. niepełnosprawność biologiczna), trwające co najmniej 6 miesięcy:

- 10,4% miało orzeczenie o niepełnosprawności,
- pozostałe 2,6% co prawda nie miało takiego orzeczenia, ale deklarowało występowanie poważnych ograniczeń w wykonywaniu zwykłych czynności

W roku 2014 było to odpowiednio 12,9%, 10,0%, 2,9%.

Odsetki niepełnosprawnych w 2019 r. wśród kobiet i mężczyzn były podobne (odpowiednio 12,9% i 13,1%) i nie zmieniły się znacząco w stosunku do roku 2014 (odpowiednio 12,8% i 13,0%).

W przypadku grup wiekowych odsetki osób z niepełnosprawnością wahały się w 2019 r. od kilku procent (poniżej 6%) w grupach wiekowych od 0 do 39 lat do 52,2% w grupie osób w wieku co najmniej 80 lat (w roku 2014 było to odpowiednio: poniżej 5% oraz 51,4%). Wysokie odsetki osób z niepełnosprawnością odnotowano także w grupach wieku 70-79 lat – 32,5%, 60-69 lat – 22,9% oraz 50-59 lat – 15,1% (w roku 2014 odpowiednio: 36,0%, 23,5% i 18,0%).

Innego rodzaju statystyk dostarczają wyniki kwartalnego reprezentacyjnego Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) realizowanego w ramach działalności Głównego Urzędu Statystycznego. Dane te wskazują, że populacja osób niepełnosprawnych prawnie w wieku 16 lat i więcej w Polsce w 2018 r. liczyła 3 040 tys., co stanowiło 10,0% ogółu populacji osób w tym wieku objętej zakresem BAEL. Mężczyźni stanowili 50,4% populacji osób z potwierdzoną prawnie niepełnosprawnością (1 532 tys. osób), a kobiety 49,6% (1 508 tys. osób). 62,3% osób niepełnosprawnych (1 894 tys.) mieszkało w miastach, a 37,7% (1 146 tys.) na obszarach wiejskich. Liczba osób niepełnosprawnych prawnie w wieku produkcyjnym według tzw. ekonomicznych grup wieku (18–59 dla kobiet i 18–64 dla mężczyzn) wynosiła 1 625 tys., co stanowiło 7,6% ludności Polski w tej grupie.

Największą grupę wśród osób z prawnie potwierdzoną niepełnosprawnością stanowiły osoby w wieku:

- 65 lat i więcej – 1 190 tys.,
- 55–64 lata – 921 tys.,
- 45–54 lat – 382 tys.,
- 35–44 lat – 263 tys.

Najmniej liczne w tej zbiorowości były najmłodsze grupy wiekowe:

- 16–24 lata – 93 tys.,
- 25–34 lat – 191 tys.

Analizując populację osób niepełnosprawnych pod względem zróżnicowania wieku, warto również zaznaczyć, że osoby w wieku 55 lat i więcej stanowiły aż 69,4% ogółu osób niepełnosprawnych (2 111 tys. osób), zaś osoby w wieku od 16 do 54 lat stanowiły 30,6% ogółu osób niepełnosprawnych (929 tys. osób). Wśród osób niepełnosprawnych prawnie w wieku 16 lat i więcej można było wyróżnić osoby posiadające orzeczenie o:

- znacznym stopniu niepełnosprawności – 26,7% (813 tys. osób),
- umiarkowanym stopniu niepełnosprawności – 47,8% (1 451 tys. osób),
- lekkim stopniu niepełnosprawności – 25,5% (776 tys. osób).

Liczba osób niepełnosprawnych prawnie w wieku produkcyjnym według tzw. ekonomicznych grup wieku na koniec 2018 r. wynosiła 1 625 tys. Uwzględniając orzeczony stopień niepełnosprawności, struktura osób z niepełnosprawnościami w wieku produkcyjnym wynosiła:

- 24,1% (394 tys. osób) ze znacznym stopniem niepełnosprawności,
- 48,9% (794 tys. osób) z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności,
- 27,0% (438 tys. osób) z lekkim stopniem niepełnosprawności.

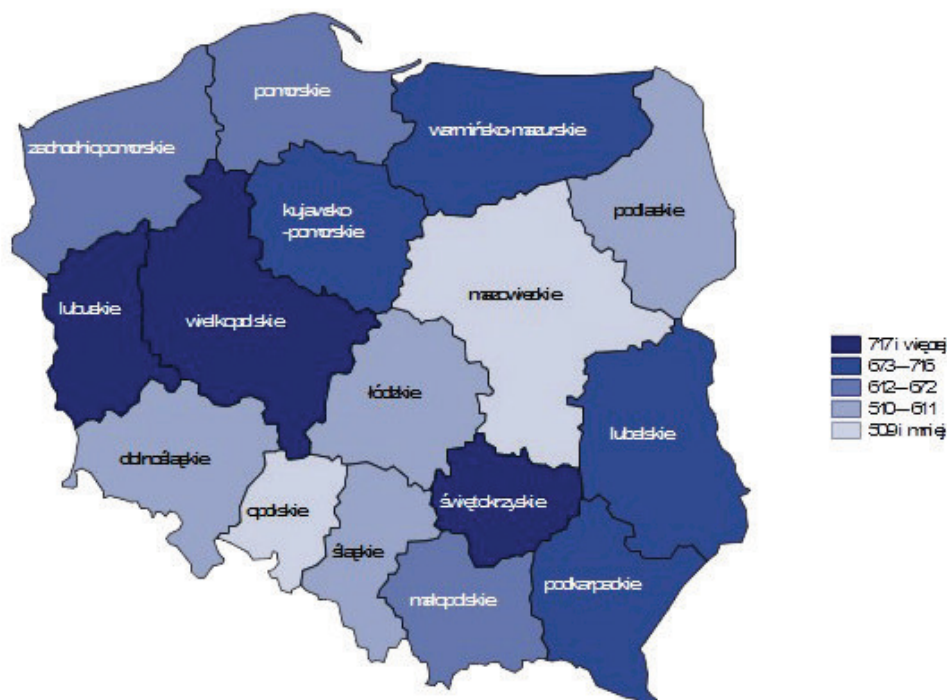
Danych dotyczących liczby orzeczeń o niepełnosprawności (dot. osób poniżej 16. r.ż.) oraz stopniu niepełnosprawności (od 16. r.ż.) wydanych przez powiatowe zespoły ds. orzekania o niepełnosprawności dostarcza nam również EKSMOoN – Elektroniczny Krajowy System Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności. Zgodnie z tymi danymi na koniec IV kw. 2019 r. orzeczenie o niepełnosprawności (do 16. r.ż.) posiadało 298 065 osób, natomiast w kolejnych kwartałach liczba się zmienia – na koniec I kw. 2020 r. wynosi 296 576, a na koniec II kw. 2020 r. – 291 676 osób.

W grudniu 2020 r. w Polsce było 2,4 mln osób pobierających świadczenia emerytalno-rentowe i/lub ubezpieczonych przez płatników składek w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych, które posiadały orzeczenie o stopniu niepełnosprawności (wydane przez zespoły ds. orzekania o niepełnosprawności) lub orzeczenie o stopniu niezdolności do pracy (wydane przez ZUS). W badanej populacji osób z orzeczeniem przeważali mężczyźni, którzy stanowili 52,6%. Biorąc pod uwagę wiek w analizowanej zbiorowości najczęściej występowali mężczyźni w wieku 64 lata (54,4 tys.). Około 52,7 tys. mężczyzn było w wieku 63 lata. Najwięcej kobiet z orzeczeniem było w wieku 71 lat (31,7 tys.). Ponad 30 tys. kobiet miało 59 lat (30,7 tys.) lub 70 lat (30,5 tys.). Mediana wieku mężczyzn z orzeczeniem wynosiła 62 lata, a mediana wieku kobiet – 63 lata.

Najwięcej mężczyzn i kobiet z orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności lub stopniu niezdolności do pracy deklarowało zameldowanie⁴ w województwie śląskim (odpowiednio 148,4 tys. i 123,8 tys.). Połowa badanej zbiorowości wskazała województwa: dolnośląskie, małopolskie, mazowieckie, śląskie i wielkopolskie. Najmniej osób w badanej zbiorowości podało województwo opolskie (21,0 tys. kobiet i 25,2 tys. mężczyzn).

Najwyższa wartość wskaźnika liczby osób z orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności lub stopniu niezdolności do pracy na 10 tys. ludności wystąpiła w województwie lubuskim (890). Wskaźnik przekroczył 700 osób w województwach: wielkopolskim (723), świętokrzyskim (721), podkarpackim (712), kujawsko-pomorskim (708) i warmińsko-mazurskim (706). Z kolei naj-mniej osób w badanej zbiorowości osób z orzeczeniem na 10 tys. ludności deklarowało województwo mazowieckie (468). Ponadto wartość wskaźnika była mniejsza od 500 osób w województwie opolskim (473).

Rysunek 1: Liczba osób posiadających orzeczenie o stopniu niepełnosprawności lub stopniu niezdolności do pracy na 10 tys. ludności według województw w 2020 r. Stan w dniu 31 grudnia.

Źródło: Kompleksowy System Informatyczny ZUS

II.3 Orzecznictwo w powiecie kołobrzeskim

W 2019 r. Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kołobrzegu wydał **1175** orzeczeń o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych, w tym:

- **1030** orzeczeń o stopniu niepełnosprawności wydanych dla osób powyżej 16 r. ż.,
- **145** orzeczeń o niepełnosprawności wydanych dla osób poniżej 16 r. ż.

W 2020 r. Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kołobrzegu wydał 1024 orzeczeń o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych, w tym:

- **890** orzeczeń o stopniu niepełnosprawności wydanych dla osób powyżej 16 r. ż.,
- **134** orzeczeń o niepełnosprawności wydanych dla osób poniżej 16 r. ż.

W **2021 r.** Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kołobrzegu wydał **1096** orzeczeń o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych, w tym:

- **951** orzeczeń o stopniu niepełnosprawności wydanych dla osób powyżej 16 r. ż.,
- **145** orzeczeń o niepełnosprawności wydanych dla osób poniżej 16 r. ż.

Poniżej w sposób tabelaryczny ujęto ilość wydanych orzeczeń przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kołobrzegu w 2019, 2020 i 2021 roku według stopnia oraz przyczyn niepełnosprawności dla osób powyżej 16 roku życia.

Tabela 1: Liczba wydanych orzeczeń wg przyczyn i stopnia niepełnosprawności dla osób niepełnosprawnych powyżej 16 roku życia w latach 2019, 2020 i 2021

Lp.	Przyczyna niepełnosprawności	2019 rok				2020 rok			
		Stopnie niepełnosprawności			razem	Stopnie niepełnosprawności			razem
		znaczny	umiarkowany	lekki		znaczny	umiarkowany	lekki	
1.	Upośledzenie umysłowe	8	14	1	23	6	16	0	22
2.	Choroby psychiczne	28	55	44	127	27	67	30	124
3.	Zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu	5	8	57	70	5	9	33	47
4.	Choroby narządu wzroku	8	12	6	26	5	7	3	15
5.	Upośledzenia narządu ruchu	30	72	82	184	33	69	53	155
6.	Epilepsja	0	2	6	8	1	2	3	6
7.	Choroby układów oddechowego i krążenia	53	73	15	141	53	62	7	122
8.	Choroby układu pokarmowego	28	28	7	63	25	14	3	42
9.	Choroby układu moczowo-płciowego	40	46	3	89	41	36	8	85
10.	Choroby neurologiczne	94	51	16	161	98	37	12	147
11.	Inne	22	36	13	71	26	40	14	80
12.	Całościowe zaburzenia rozwojowe	4	5	0	9	3	3	1	7
	Razem	320	402	250	972	323	362	167	852

Źródło: Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Kołobrzegu

Lp.	Przyczyna niepełnosprawności	2021 rok			
		Stopnie niepełnosprawności			razem
		znaczny	umiarkowany	lekki	
1.	Upośledzenie umysłowe	11	8	1	20
2.	Choroby psychiczne	20	47	28	95
3.	Zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu	4	5	26	35
4.	Choroby narządu wzroku	12	7	5	24
5.	Upośledzenia narządu ruchu	25	50	63	138
6.	Epilepsja	0	0	2	2
7.	Choroby układów oddechowego i krążenia	54	70	18	142
8.	Choroby układu pokarmowego	32	18	5	55
9.	Choroby układu moczowo-płciowego	39	38	23	100
10.	Choroby neurologiczne	129	49	7	185
11.	Inne	25	28	22	75
12.	Całościowe zaburzenia rozwojowe	1	8	0	9
	Razem	352	328	200	880

Źródło: Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Kolobrzegu

Z analizy danych zawartych w powyższej tabeli wynika, że najczęściej orzeczeń dla osób powyżej 16 roku życia zarówno w 2019 jak i 2020 zostało wydane ze względu na dysfunkcję narządu ruchu, w 2021r. najczęściej orzeczeń dla osób powyżej 16 roku życia zostało wydane ze względu na choroby neurologiczne. Osoby te potrzebują najczęściej wsparcia i opieki. Z przeanalizowanych danych wynika, że najczęściej orzeczeń w 2019 i 2020r. wydawano z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, a 2021r. najczęściej orzeczeń wydano ze znacznym stopniem niepełnosprawności.

Ilość wydanych w 2019, 2020 i 2021 roku przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kołobrzegu orzeczeń wg przyczyn niepełnosprawności osób przed 16 rokiem życia przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2: Liczba wydanych orzeczeń dla osób niepełnosprawnych przed 16 rokiem życia

Lp.	Przyczyna niepełnosprawności	2019 rok	2020 rok	2021 rok
1.	Upośledzenie umysłowe	9	5	9
2.	Choroby psychiczne	9	5	2
3.	Zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu	3	3	8
4.	Choroby narządu wzroku	3	1	2
5.	Upośledzenia narządu ruchu	12	9	9
6.	Epilepsja	3	8	2
7.	Choroby układów oddechowego i krążenia	3	4	4
8.	Choroby układu pokarmowego	3	2	2
9.	Choroby układu moczowo-płciowego	1	2	1
10.	Choroby neurologiczne	13	10	18
11.	Inne	21	26	21
12.	Całościowe zaburzenia rozwojowe	30	43	44
	Razem	110	118	122

Źródło: Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Kołobrzegu

Z pozyskanych danych wynika, że u osób niepełnosprawnych przez 16 rokiem, Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności najwięcej orzeczeń wydał ze względu na całościowe zaburzenia rozwojowe, inne przyczyny niepełnosprawności, choroby neurologiczne, dysfunkcja narządu ruchu i choroby psychiczne.

II.4 Sytuacja osób niepełnosprawnych na lokalnym rynku pracy

Powiatowy Urząd Pracy w Kołobrzegu opiera swoje działania na przepisach ustawy z dn. 20.04.2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. z 2022 r., poz. 690 z późn. zm.), ustawy z dnia 27.08.1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2021 r., poz. 573 z późn. zm.) i rozporządzeń wykonawczych do w/w ustaw.

Pomimo rosnącej świadomości społecznej dotyczącej funkcjonowania osób niepełnosprawnych, w dalszym ciągu obserwuje się trudności w ich aktywnym uczestnictwie w życiu społecznym jak i zawodowym. Trudności te wynikają m.in. z niedostosowania infrastruktury, ograniczonego dostępu do edukacji oraz rynku pracy. Podejmując zatrudnienie, osoby niepełnosprawne mają szanse na nawiązywanie pozytywnych relacji z innymi osobami oraz na uzyskanie niezależności ekonomicznej, a tym samym także realizowanie potrzeby kontaktu czy przynależności, które ułatwią im rozwój zawodowy i osobisty.

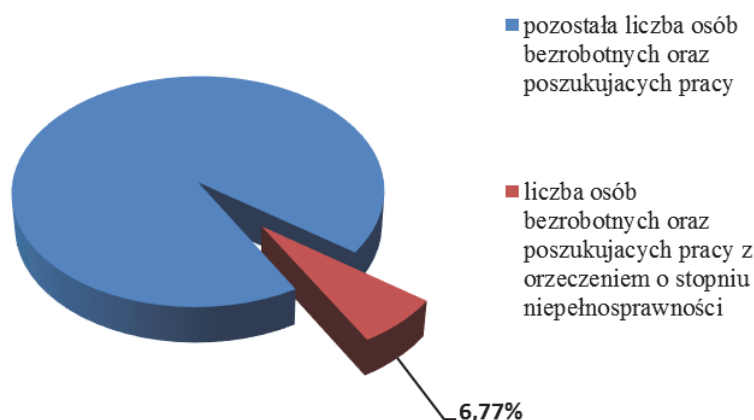
Z danych sprawozdania MPiPS-01 wynika, iż na dzień 30.04.2022r. status osoby bezrobotnej oraz poszukującej pracy z orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności posiadało 77 osób, w tym 69 osób bezrobotnych i 8 osób poszukujących pracy, co stanowiło 6,77% ogółu osób znajdujących się w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Kołobrzegu.

Tabela 3: Liczba bezrobotnych oraz osób poszukujących pracy w tym posiadających orzeczenie o stopniu niepełnosprawności zarejestrowanych w PUP Kołobrzeg na dzień 30.04.2022r.

	osoby bezrobotne		osoby poszukujące pracy	
ogólna liczba osób bezrobotnych i poszukujących pracy	1108		30	
	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni
	568	540	10	20
w tym osoby z orzeczeniem o niepełnosprawności	69		8	
	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni
	24	45	2	6

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Kołobrzegu

Rysunek 2: Procentowy udział osób bezrobotnych i poszukujących pracy z orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności w ogólnej liczbie osób bezrobotnych oraz poszukujących pracy.

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Kołobrzegu

II.4.1 Struktura bezrobocia w badanej grupie ze względu na płeć

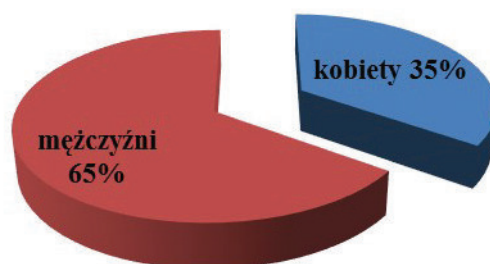
Podstawowym kryterium zastosowanym do analizy rynku pracy jest podział na płeć. Jak wynika z analizy poniższych danych to mężczyźni przeważali w ogólnej liczbie bezrobotnych posiadających orzeczenie o stopniu niepełnosprawności spośród zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kołobrzegu. Na dzień 30.04.2022r. kobiety posiadające orzeczenie o niepełnosprawności stanowiły 35 % wszystkich osób bezrobotnych z orzeczeniem o niepełnosprawności, jak również 4% ogólnej liczby wszystkich kobiet posiadających status osoby bezrobotnej. Natomiast mężczyźni z orzeczeniem stanowili 65% wszystkich osób bezrobotnych posiadających orzeczenie o niepełnosprawności oraz 9% ogólnej liczby wszystkich mężczyzn bezrobotnych znajdujących się w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Kołobrzegu.

Tabela 4: Liczba bezrobotnych posiadających orzeczenie o stopniu niepełnosprawności zarejestrowanych w PUP Kołobrzeg w podziale na płeć.

pleć	kobiety	mężczyźni
liczba osób bezrobotnych z orzeczeniem o niepełnosprawności	24	45

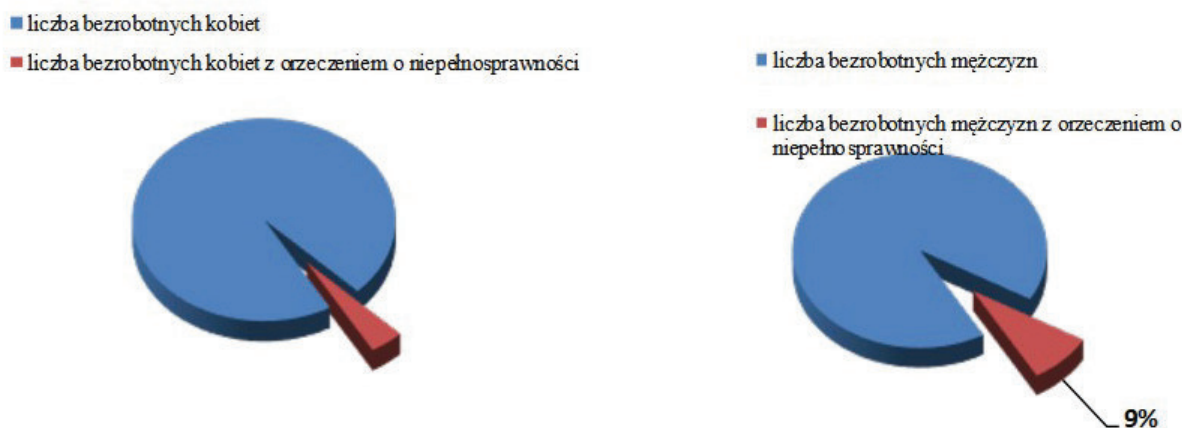
Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Kołobrzegu

Rysunek 3: Procentowy udział bezrobotnych kobiet i mężczyzn z orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności w ogólnej liczbie osób bezrobotnych z orzeczeniem o niepełnosprawności.

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Kołobrzegu

Rysunek 4: Procentowy udział bezrobotnych kobiet i mężczyzn z orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności w ogólnej liczbie bezrobotnych kobiet i mężczyzn.

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Kołobrzegu

II.4.2 Struktura bezrobocia w badanej grupie według wieku

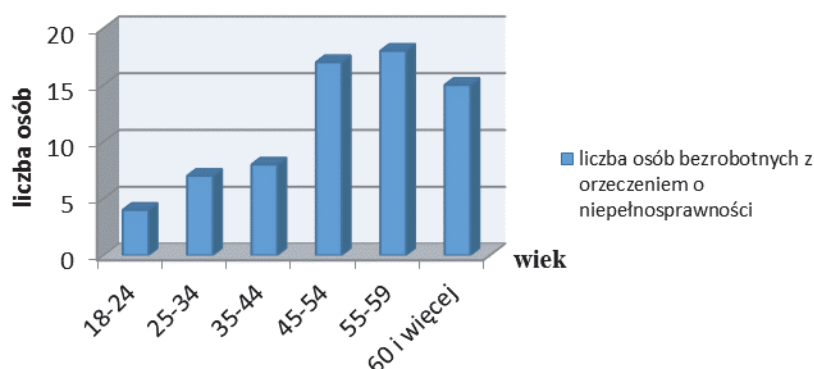
Z podziałem według wieku najliczniejszą grupę osób niepełnosprawnych będących osobami bezrobotnymi na dzień 30.04.2022r. stanowiły osoby między 45 a 65 rokiem życia tj., 72% wszystkich osób niepełnosprawnych. Natomiast 22% stanowili bezrobotni pomiędzy 25 a 44 rokiem życia, zaś 6% bezrobotni poniżej 24 roku życia.

Tabela 5: Struktura bezrobocia w badanej grupie według wieku.

wiek	18-24	25-34	35-44	45-54	55-59	60 i więcej
liczba osób bezrobotnych z orzeczeniem o niepełnosprawności	4	7	8	17	18	15

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Kołobrzegu

Rysunek 5: Struktura bezrobocia w badanej grupie według wieku.

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Kołobrzegu

II.4.3 Struktura bezrobocia w badanej grupie według poziomu wykształcenia

Według stanu na dzień 30.04.2022r. wśród osób bezrobotnych niepełnosprawnych odnotowano największy odsetek osób z wykształceniem gimnazjalnym i niższym, tj. 24 osoby (35%), następnie z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym odnotowano 15 osób (22%) oraz policealnym i średnim zawodowym/branżowym 14 osób (20%). Najmniejszy udział stanowiły osoby z wykształceniem średnim ogólnokształcącym tj. 7 osób (10%) oraz wyższym 9 osób (13%).

Tabela 6: Struktura bezrobocia w badanej grupie według poziomu wykształcenia

poziom wykształcenia	wyższe	policealne i średnie zawodowe / branżowe	średnie ogólnokształcące	zasadnicze zawodowe /branżowe	gimnazjalne, podstawowe i poniżej
liczba osób	9	14	7	15	24

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Kołobrzegu

Rysunek 6: Struktura bezrobocia w badanej grupie według poziomu wykształcenia.

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Kołobrzegu

II.4.4 Struktura bezrobocia w badanej grupie według stażu pracy

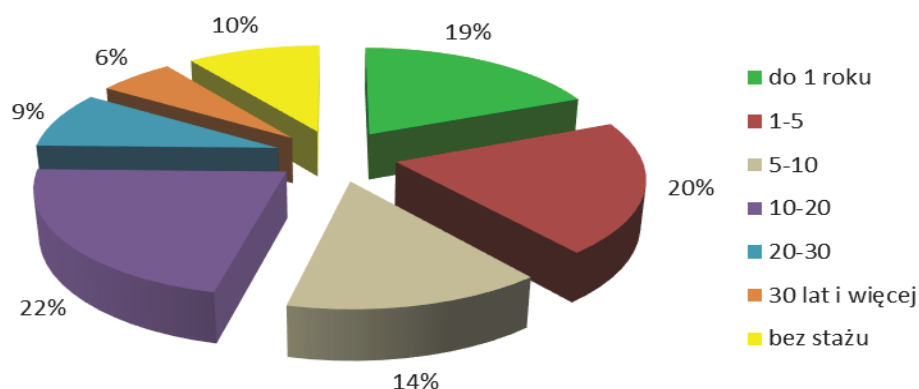
Na dzień 30.04.2022r. największy odsetek wśród osób bezrobotnych niepełnosprawnych zarejestrowanych w tut. Urzędzie stanowiły osoby ze stażem pracy od 10-20 lat – 15 osób (22%), a następnie osoby ze stażem pracy do 1 roku oraz od 1-5 lat odpowiednio 13 osób (19%) oraz 14 osób (20%). Najmniejszy odsetek stanowiły osoby, które przepracowały 30 lat i więcej tj. 4 osoby (6%). Udział osób bez stażu pracy wyniósł – 10% tj. 7 osób.

Tabela 7: Struktura bezrobocia w badanej grupie według stażu pracy.

	staż pracy ogółem (w latach)						
	do 1 roku	1-5	5-10	10-20	20-30	30 lat i więcej	bez stażu
liczba osób	13	14	10	15	6	4	7

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Kołobrzegu

Rysunek 7: Struktura bezrobocia w badanej grupie według stażu pracy.

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Kołobrzegu

II.4.5 Struktura bezrobocia w badanej grupie według czasu pozostawania bez pracy

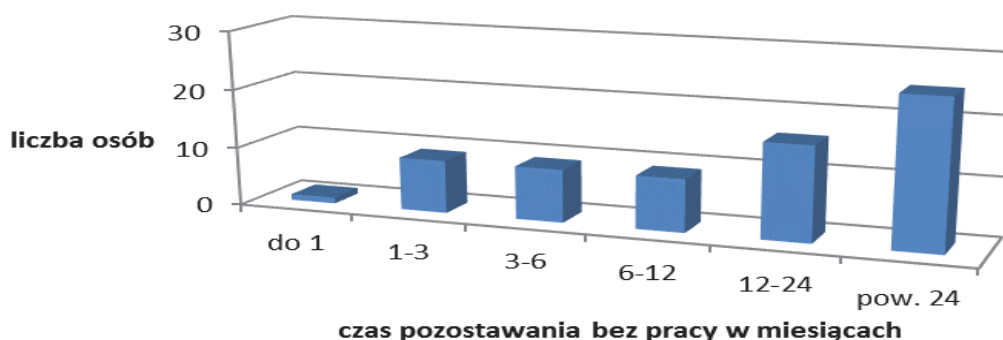
Na dzień 30.04.2022r. największą grupę osób bezrobotnych niepełnosprawnych ze względu na czas pozostawania bez pracy, stanowiły osoby pozostające bez pracy powyżej 24 miesięcy. Natomiast najmniejszą grupę stanowiła 1 osoba, której okres pozostawania bez pracy był krótszy niż 1 miesiąc.

Tabela 8: Struktura bezrobocia w badanej grupie według czasu pozostawania bez pracy.

	Czas pozostawania bez pracy w miesiącach					
	do 1	1-3	3-6	6-12	12-24	pow. 24
liczba osób	1	9	9	9	16	25

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Kołobrzegu

Rysunek 8: Struktura bezrobocia w badanej grupie według czasu pozostawania bez pracy.

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Kołobrzegu

II.4.6 Osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy

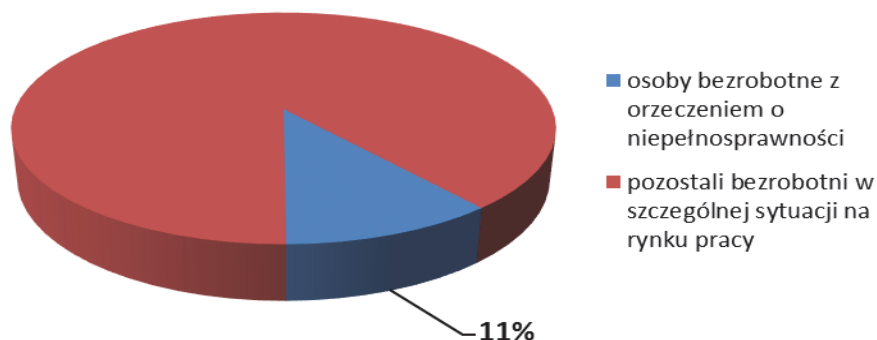
Zgodnie z art. 49 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy osobami w szczególnej sytuacji na rynku pracy są przede wszystkim: bezrobotni do 30 roku życia, długotrwale bezrobotni, bezrobotni powyżej 50 roku życia, bezrobotni korzystający ze świadczeń z pomocy społecznej, bezrobotni posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia lub co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia oraz bezrobotni niepełnosprawni. Osoby niepełnosprawne stanowiły 11% wszystkich osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

Tabela 9: Osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

osoby bezrobotne z orzeczeniem o niepełnosprawności	69
ogólna liczba osób bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy	874

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Kołobrzegu

Rysunek 9: Stosunek niepełnosprawnych osób w ogólnej liczbie wszystkich osób bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Kołobrzegu

II.4.7 Osoby bezrobotne niepełnosprawne z prawem do zasiłku

Na dzień 30.04.2022r. prawo do zasiłku dla bezrobotnych posiadało 9 osób niepełnosprawnych co stanowiło 13% ogólnej liczby osób bezrobotnych posiadających orzeczenie o niepełnosprawności.

Tabela 10: Osoby bezrobotne niepełnosprawne z prawem do zasiłku.

bezrobotni niepełnosprawni z prawem do zasiłku	9	
	kobiety	mężczyźni
	6	3

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Kołobrzegu

II.4.8 Funkcjonowanie zakładu aktywności zawodowej i zakładu pracy chronionej

Ważnym elementem powiatowego rynku pracy dla osób niepełnosprawnych jest funkcjonowanie Zakładu Aktywności Zawodowej. Na terenie powiatu kołobrzесьkiego funkcjonuje jeden Zakład Aktywności Zawodowej prowadzony przez Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelleksualną mieszczący się pod adresem ul. Mazowiecka 30 w Kołobrzegu. Dodatkowo swoje przedstawicielstwo w Kołobrzegu przy ulicy Henryka Sienkiewicza 10 posiada Zakład Pracy Chronionej Unia Sp. z o.o. z Koszalina.

WNIOSKI:

- 1) Podsumowując powyższą analizę, osoby bezrobotne oraz poszukujące pracy z orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności należą do grupy osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy i na dzień 30.04.2022r. stanowiły 6,77 % ogólnej liczby osób bezrobotnych i poszukujących pracy znajdujących się w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Kołobrzegu. Najliczniejszą grupę wśród osób bezrobotnych z orzeczeniem o niepełnosprawności stanowili mężczyźni. Wśród wszystkich osób bezrobotnych niepełnosprawnych 72% to osoby powyżej 45 roku życia. Ze względu na poziom wykształcenia największy odsetek odnotowano wśród osób bezrobotnych niepełnosprawnych z wykształceniem gimnazjalnym i niższym.
- 2) Mając na uwadze wsparcie osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kołobrzegu niezbędne jest kierowanie do wskazanej grupy osób form pomocy wskazanych w ustawach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, które bezpośrednio przełożą się na ich aktywizację zawodową, w szczególności osób powyżej 45 roku życia oraz posiadających wykształcenie nie wyższe niż gimnazjalne.

W przypadku osób niepełnosprawnych w pełni uzasadniona jest aktywizacja zawodowa poprzez m.in. kierowanie na szkolenia indywidualne oraz staże, które umożliwią nabycie kwalifikacji i doświadczenia zawodowego, a tym samym zwiększą szansę na podjęcie zatrudnienia. Jednocześnie mając na uwadze fakt, iż w powiecie kołobrzeskim funkcjonuje jeden zakład aktywności zawodowej należałoby rozważyć tworzenie i wspieranie z zaangażowaniem środków publicznych nowych zakładów aktywności zawodowej oraz pracy chronionej, które będą przystosowane do zatrudniania osób z niepełnosprawnościami.

II.5 Edukacja osób niepełnosprawnych

Standaryzowanie szans jest procesem, poprzez który zróżnicowane systemy i instytucje występujące w społeczeństwie i środowisku stają się powszechnie dostępne dla wszystkich, w tym również dla osób niepełnosprawnych. Z racji tego, że Ustawa Zasadnicza przewiduje szereg praw dla osób niepełnosprawnych, gwarantuje ona takie samo prawo do edukacji tym osobom, równomiernie jak pozostałym obywatelom. Konstytucja zetem umożliwia osobom

z niepełnosprawnością kształcenie się jak i doksztalcanie na każdym etapie życia. Kluczowa bariera w kształceniu osób z niepełnosprawnością spoczywa w świadomości kierownictwa i kadr placówek oświatowych. Inne występujące bariery są pluralistyczne dla wszystkich grup niepełnosprawności.

W procesie kompleksowej rehabilitacji i standaryzacji szans fundamentalne znaczenie ma zapewnienie niepełnosprawnym dorosłym jak i niepełnosprawnym dzieciom oraz młodzieży warunków edukacji na takim samym poziomie, z jakiego korzystają ich pełnosprawni rówieśnicy.

Podstawową dziedziną aktywności społecznej dzieci i młodzieży w wieku od 7 do 18 lat jest zdobywanie wiedzy. Brak udziału w tym procesie osób niepełnosprawnych skazuje je już na początku swojego życia na wykluczenie z życia społecznego. Dlatego też bardzo ważne jest tworzenie warunków nauki osobom niepełnosprawnym równoważnych z pełnosprawnymi rówieśnikami, aby móc zapewnić możliwość osiągnięcia uczestnictwa pełnego w życiu zarówno społecznym jak i gospodarczym. Dzięki takiej polityce ds. osób niepełnosprawnych wpłynąć można na pozytywne kreowanie świadomości społecznej dotyczącej zrozumienia problemów osób niepełnosprawnych. Synchronizacja edukacyjnych szans osób niepełnosprawnych jest podstawą dla ich uczestnictwa w życiu społecznym i gospodarczym. Kontynuacją takiej polityki jest propagowanie powstawania klas i oddziałów przedszkolnych o charakterze integracyjnym, tworzenie warunków rozwoju szkolnictwa specjalnego w powiecie kołobrzeskim, umożliwienie uzupełniania wykształcenia osobom niepełnosprawnym, które z przyczyn różnych pozostają poza systemem edukacji oraz dążenie do wsparcia finansowego kształcących się dzieci i młodzieży, likwidacja barier prawnych, finansowych, komunikacyjnych, technicznych czy też architektonicznych w placówkach oświatowych, objęcie opieką pedagogiczną i psychologiczną dzieci i młodzież niepełnosprawną wraz z rodzicami i opiekunami.

Na terenie powiatu kołobrzeskiego funkcjonuje 20 szkół podstawowych, w tym 3 z oddziałami integracyjnymi oraz 13 przedszkoli, w tym 2 z oddziałami integracyjnymi, w których uczy się łącznie 359 uczniów niepełnosprawnych.

Wykaz szkół i ilości oddziałów integracyjnych oraz uczących się w nich dzieci i młodzieży w poszczególnych gminach przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11: Ilość uczniów niepełnosprawnych w szkołach podstawowych i przedszkolach w poszczególnych gminach powiatu kołobrzeskiego wg stanu na 1.09.2021 r.

Lp.	Gmina	Ilość szkół	Ilość oddziałów integracyjnych	Ilość osób niepełnosprawnych
1.	Miasto Kołobrzeg	7 Przedszkoli	6 w Przedszkolu nr 1 5 w Przedszkolu nr 6	65 osób
		8 Szkół podstawowych	9 w SP nr 1 16 w SP nr 5	207 osób
2.	Dygowo	Szkoła Podstawowa w Dygowie	brak	3 osoby
		Szkoła Podstawowa we Wrzosowie	brak	4 osoby
		Szkoła Podstawowa w Czerninie	brak	3 osoby
3.	Gmina Kołobrzeg	Szkoła Podstawowa w Dźwirzynie	brak	6 osób
		Szkoła Podstawowa w Drzonowie	brak	5 osób
		Niepubliczne Przedszkole w Grzybowie	brak	2 osoby
4.	Gmina Rymań	Szkoła Podstawowa w Rymaniu	brak	5 osób
		Oddziały przedszkolne w SP w Rymaniu	brak	1 osoba
		Społeczna Szkoła Podstawowa w Gorawinie	brak	1 osoba
		Oddziały przedszkolne w SSP w Gorawinie	brak	1 osoba
5.	Gmina Siemysł	Szkoła Podstawowa w Siemysłu	brak	8 osób
		Szkoła Podstawowa w Charzynie	brak	1 osoba
6.	Gmina Ustronie Morskie	Szkoła Podstawowa w Ustroniu Morskim	brak	14 osób
		Publiczne Przedszkole w Ustroniu Morskim	brak	4 osoby
7.	Gmina Gościno	Szkoła Podstawowa w Robuniu	brak	2 osoby
		Oddział przedszkolny w Robuniu	brak	2 osoby
		Zespół Szkół w Gościnie (szkoła podstawowa, przedszkole)	2 w SP	Przedszkole – 5 osób SP – 20 osób
RAZEM				359 osób

Źródło: Informacja z Gmin

Powiat kołobrzeski zapewnia edukację dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej przede wszystkim w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym „Okruszek” oraz w Ośrodku Rewalidacyjno-Edukacyjno-Wychowawczym.

W ramach realizacji programu „Aktywny Samorząd” z dofinansowań w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym skorzystało w 2021 r. 7 osób.

Dzieci i młodzież niepełnosprawna w zakresie edukacji diagnozowana oraz orzekana jest przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Kołobrzegu w ramach realizacji zadania „Diagnozowanie poziomu rozwoju, potrzeb i możliwości, zaburzeń rozwojowych i zachowań dysfunkcyjnych dzieci i młodzieży” oraz „Orzekanie o potrzebie kształcenia specjalnego, o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych zespołowych lub indywidualnych, o potrzebie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego lub indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży, oraz opiniowanie o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka”. Dodatkowo Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna prowadzi również zajęcia dla nauczycieli pracujących z niepełnosprawnymi dziećmi i młodzieżą.

II.6 Profilaktyka i ochrona zdrowia

Skuteczna pomoc medyczna, jest jednym z wstępnych warunków równoprawnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym. Jednakże o skuteczności pomocy medycznej dla osób niepełnosprawnych wyrokuje szereg czynników takich jak: wczesne wykrycie, zdiagnozowanie i leczenie uszkodzeń zdrowia, uczestnictwo w tym procesie poza personelem medycznym psychologów, pedagogów oraz pracowników socjalnych, zaopatrzenie w odpowiednie przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny, włączenie w pomoc medyczną same osoby niepełnosprawne i ich rodziny, redukowanie i eliminowanie czynników powodujących niepełnosprawność, a także szeroko rozumiana profilaktyka.

Powiat Kołobrzesci ze względu na swe geograficzne usytuowanie dysponuje bogatą bazą służącą rehabilitacji.

Ilość ogólnodostępnych basenów, w tym przystosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnością narządu ruchu, rodzajów stosowanych zabiegów balneologicznych, fizykalnych i dobrze wyposażona w sprzęt baza do kinezyterapii stanowią niewątpliwą atrybut powiatu.

Fakt, że na terenie powiatu funkcjonuje regionalny szpital świadczący podstawowe usługi lecznicze i część specjalistycznych usług ma pozytywny wpływ na ocenę zasobów leczniczych powiatu.

Jednakże największą przeszkodą jest w dużej części ciągle zbyt mała dostępność do wczesnej diagnozy i rehabilitacji (reguluje NFZ) co stanowi ważny czynnik wpływający na

rodzaj oraz zakres niepełnosprawności. Ważna wobec tego faktu staje się profilaktyka, która w dużej mierze wiąże się z wiedzą społeczeństwa nt. czynników wpływających na rozwój chorób i powstawanie niepełnosprawności.

Dużą rolę we wczesnej diagnostyce i przeciwdziałaniu rozwojowi niepełnosprawności odgrywa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Kołobrzegu, która prowadzi przesiewowe badania słuchu programem „Słyszę”, przesiewowe badania wzroku programem „Widzę” oraz przesiewowe badania mowy. Poradnia realizuje również działania w zakresie wsparcia osób niepełnosprawnych oraz w zakresie wczesnej diagnostyki i przeciwdziałania niepełnosprawności. Są to m.in.:

- wczesne rozpoznawanie zaburzeń rozwojowych i prowadzenie terapii w tym obszarze,
- udzielanie rodzicom specjalistyczne informacji dotyczącej problemów rozwojowych dziecka,
- wskazywanie dla dziecka i jego rodziny form kompleksowej, specjalistycznej pomocy, w szczególności rehabilitacyjnej, terapeutycznej, fizjoterapeutycznej, psychologicznej, pedagogicznej i logopedycznej,
- wskazywanie placówek udzielających specjalistycznej pomocy dzieciom,
- prowadzenie działań mających na celu wzmacnianie poczucia własnej wartości i wiary we własne możliwości.

W ramach rządowego Programu „Za Życiem” Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Kołobrzegu kontynuuje również realizację zadań, jako wiodący ośrodek koordynacyjno – rehabilitacyjno – opiekuńczy dla Powiatu Kołobrzieskiego. Program kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za Życiem” obejmuje swoimi działaniami rzeczywistą i pełną pomoc w celu integracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych oraz wsparcie ich rodzin. Dodatkowo przewidziana jest również pomoc dla kobiet w okresie ciąży (w tym powikłanej), porodu i połogu oraz rozwój wsparcia dla matek z małoletnimi dziećmi. Program zapewnia podniesienie jakości i dostępności świadczeń opieki zdrowotnej, zwiększenie efektywności i dostępności do rehabilitacji dzieci, u których zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, powstałych w prenatalnym okresie rozwoju lub w czasie porodu. W programie przewidziane jest również wsparcie w formie konsultacji oraz usługi: terapeutów, fizjoterapeuty, psychologa, pedagoga, logopedy.

Na uwagę zasługuje również fakt udziału organizacji pozarządowych w ochronie i promocji zdrowia poprzez coroczne uczestniczenie w realizacji zadań zleczanych przez Powiat Kołobrzeski w zakresie m.in. krwiodawstwa, profilaktyki wysiękowego zapalenia ucha środkowego dzieci w wieku wczesnoszkolnym, edukacji i rehabilitacji raka piersi, edukacji w zakresie ochrony zdrowia psychicznego.

Tabela 12: Zestawienie dotacji na realizację zadań z zakresu ochrony i promocji zdrowia przez organizacje pozarządowe w 2021 r.

Lp.	Nazwa organizacji pozarządowej	Kwota udzielonej dotacji (w zł)	Nazwa zadania
1.	Polski Czerwony Krzyż Zarząd Rejonowy w Kołobrzegu	4.000,00	Upowszechnianie wiedzy na temat ratownictwa medycznego, honorowego krwiodawstwa, właściwych postaw i zachowań prozdrowotnych wśród młodzieży szkół ponadpodstawowych
2.	Stowarzyszenie Niewidomych i Słabowidzących w Kołobrzegu	5.000,00	Wspieranie działań integrujących osoby niepełnosprawne ze społeczeństwem
3.	Stowarzyszenie AMAZONEK	8.500,00	Edukacja, profilaktyka i rehabilitacja osób z chorobami nowotworowymi
4.	Stowarzyszenie Użytkowników Psychiatrycznej Opieki Zdrowotnej Oraz Ich Rodzin i Przyjaciół FENIKS	4.000,00	Program edukacyjny dla mieszkańców powiatu kołobrzeskiego w zakresie promocji zdrowia psychicznego oraz zapobiegania zaburzeniom psychicznym
5.	Fundacja NA PRZEKÓR PRZECIWNOCIOM	9.900,00	Kołobrzeskie Mięśniaki Wspierają Dzieciaki z Gmin Wiejskich Powiatu Kołobrzeskiego
6.	Fundacja INTER MEDICAL – ZDROWIE – DOBRA INWESTYCJA	5.100,00	Niwelowanie psychosomatycznych skutków pandemii w ramach wsparcia psychicznego dla mieszkańców powiatu kołobrzeskiego

Źródło: Starostwo Powiatowe w Kołobrzegu

Ponadto nie bez znaczenia w ochronie i promocji zdrowia jest udział gmin powiatu kołobrzeskiego, które również na swoich terenach realizują różne programy profilaktyczne. Dodatkowo Miasto Kołobrzeg wspiera finansowo szkoły powiatowe w zakresie profilaktyki uzależnień.

Cennym elementem zasobów powiatu kołobrzeskiego zarówno przeciwdziałającym rozwojowi niepełnosprawności jak i wpływającym na jej ograniczenie jest funkcjonowanie Ośrodka Wczesnej Interwencji Prowadzonego przez Stowarzyszenie na rzecz Osób

z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Kołobrzegu finansowanego przez NFZ. Ośrodek prowadzi terapię ruchową i logopedyczną.

Ponadto na terenie powiatu kołobrzskiego rozwija się środowiskowa pomoc psychiatryczna.

II.7 Wsparcie społeczne osób niepełnosprawnych i ich rodzin

Wsparcie dla osób niepełnosprawnych w sferze społecznej gwarantują m.in. przepisy ustanowione ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2021 r., poz. 2268 z późn. Zm.) oraz wyżej cytowanej ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Pomoc społeczna jest częścią polityki społecznej państwa, powołanym do udzielania pomocy osobom i rodzinom, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej i nie są w stanie jej pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. Celem pomocy jest zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych w taki sposób, aby osoba i rodzina żyła w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Osoby niepełnosprawne mogą korzystać ze świadczeń pomocy społecznej na ogólnych zasadach określonych w ustawie dla ogółu społeczeństwa w formie świadczeń pieniężnych (zasiłki oraz wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki) i niepieniężnych (praca socjalna, poradnictwo specjalistyczne, usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia oraz w rodzinnych domach pomocy, specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia, mieszkanie chronione, pobyt i usługi w domu pomocy społecznej).

Bez materialnego zaspokojenia podstawowych potrzeb osób niepełnosprawnych nie jest możliwa ich kompleksowa rehabilitacja. Osoby niepełnosprawne zyskują poczucie bezpieczeństwa i przynależności do środowiska tylko wówczas, gdy w sytuacjach trudnych zagwarantuje się im wsparcie socjalne i materialne.

Wymienione formy pomocy tylko w nieznacznym stopniu zaspokajają potrzeby wynikające z niepełnosprawności.

Osoby niepełnosprawne, nie tylko dzieci, także dorośli, często wymagają wsparcia. Zdarza się, że bez pomocy, nie mogą samodzielnie funkcjonować. Dla ich opiekunów oznacza to konieczność rezygnacji z pracy zawodowej. Dlatego dla tych najbardziej potrzebujących przewidziano specjalny zasiłek opiekuńczy.

Obok zabezpieczenia życiowych potrzeb osób niepełnosprawnych, konieczne jest również zorganizowanie takiej specyficznej pomocy, która umożliwi osobie

niepełnosprawnej usamodzielnienie się i opuszczenie kręgu beneficjentów pomocy społecznej, pozwoli na prawdziwe ich upodmiotowienie. Rodzaj, formy i rozmiar tej pomocy powinny stymulować osobę niepełnosprawną do samodzielnego rozwiązywania własnych problemów, przy wsparciu ze strony pracownika socjalnego, który ma bezpośredni kontakt z osobą niepełnosprawną.

W sytuacji, kiedy osoba dorosła wskutek choroby lub wypadku stała się osobą niepełnosprawną, oprócz potrzeby ratowania życia, leczenia czy rehabilitacji medycznej, wielkie znaczenie ma dla niej wsparcie poradnictwem.

Dla pozytywnych rezultatów leczenia i usprawnienia wielowymiarowe znaczenie ma poradnictwo medyczne, socjalne i pedagogiczne oraz terapia psychologiczna. W przypadku dziecka niepełnosprawnego lub zagrożonego niepełnosprawnością działania takie powinny być kierowane do jego rodziców, a w sytuacji kiedy niepełnosprawna osoba dorosła wymaga bezpośredniej pomocy opiekuna, również do niego.

Poradnictwo to organizowane jest na terenie całego powiatu przez gminy i adresowane ogólnie do wszystkich mieszkańców, w tym niepełnosprawnych.

Powiat zapewnia poradnictwo specjalistyczne poprzez usługi doradcy ds. osób niepełnosprawnych, psychologa i radcy prawnego. Jednakże z punktu praktycznego nie bez znaczenia jest również wsparcie udzielane przez same osoby z jednakowym rodzajem niepełnosprawności organizowane poprzez np. organizacje pozarządowej oraz wsparcie pozyskane od innych rodziców posiadających dzieci z podobną niepełnosprawnością lub innych osób dorosłych sprawujących bezpośrednia opiekę nad osobami niepełnosprawnymi.

Gminy powiatu kołobrzeskiego zapewniają usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych. Usługi te są częściowo odpłatne, co regulują przepisy miejscowe gmin.

Powiat kołobrzeski zabezpiecza miejsca **dla 90 osób w 2 powiatowych ośrodkach wsparcia (w tym 1 z filią)** dla osób z zaburzeniami psychicznymi dla mieszkańców całego powiatu.

Należy zaznaczyć, że Gmina Miasto Gościno zabezpiecza dla swoich mieszkańców z zaburzeniami psychicznymi miejsca w Środowiskowym Domu Samopomocy dla 20 osób. Usługi te są odpłatne, jednakże kryterium dochodowe jest na tyle wysokie że duża część osób nie ma naliczanej odpłatności, a ewentualna opłata nie wpływa na pogorszenie jakości życia rodzin.

Powiat kołobrzeski nie zapewnia mieszkań chronionych dla osób niepełnosprawnych, jednakże mieszkanie takie dla osób z zaburzeniami psychicznymi prowadzi Gmina Miasto Kołobrzeg i Gmina Miejsko-Wiejska Gościno

Brak jest mieszkań chronionych z asystentami osobistymi wspierającymi niezależne życie i integrację społeczną osób niepełnosprawnych tzw. Mieszkań treningowych, które pozwoliłyby na maksymalnie możliwe uniezależnienie się od opiekuna czy uniknięcie skierowania do domu pomocy społecznej, która to forma pomocy jest niezmiernie potrzebna, to jednak zmusza osoby niepełnosprawne do zmiany swojego dotychczasowego środowiska.

Gminy powiatu kołobrzeskiego nie prowadzą domów pomocy społecznej.

Powiat kołobrzeski zabezpiecza miejsca w 3 ponadgminnych domach pomocy społecznej:

- Dom Pomocy Społecznej we Włociborzu – dla 94 osób przewlekłe somatycznie chorych,
- Dom Pomocy Społecznej w Gościnie – dla 60 osób w podeszłym wieku i osób przewlekłe somatycznie chorych,
- Dom Pomocy Społecznej w Kołobrzegu – dla 35 osób dorosłych z niepełnosprawnością intelektualną.

Dodatkowo na terenie powiatu funkcjonują domy pomocy społecznej świadczące usługi na rzecz mieszkańców prowadzone przez organizacje pozarządowe i podmioty prywatne:

- Dom Pomocy Społecznej w Piotrowicach Stowarzyszenia „Senior” dla 44 osób przewlekłe psychicznie chorych,
- Dom Seniora „Erania” dla 96 osób niepełnosprawnych, przewlekłe chorych lub w podeszłym wieku,
- Rodzinny Dom Opieki „Rafael” w Dębicy dla 10 osób,
- Dom Seniora Jaso w Grzybowie dla 30 osób niepełnosprawnych, przewlekłe chorych lub w podeszłym wieku.

Gmina Miasto Kołobrzeg od 2016 r. prowadzi Kołobrzeski Dzienny Dom Pomocy dla Seniorów przy ulicy Okopowej 15A. Dom dysponuje 20 miejscami dla mieszkańców miasta w wieku 60 i więcej lat, którzy ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych, szczególnie dla osób, które ze względu na swoją sytuację zdrowotną i rodzinną wymagają

wsparcia w zakresie integracji i włączenia społecznego. Dodatkowo w gminach prowadzone są kluby seniora, a na terenie miasta Kołobrzeg są 2 kluby seniora.

Istotne znaczenie w procesie leczenia i rehabilitacji odgrywa organizacja rehabilitacji społecznej dla osób niepełnosprawnych.

Celem rehabilitacji społecznej jest umożliwianie osobom z niepełnosprawnością osiągnięcia i utrzymania optymalnego stopnia funkcjonowania.

Rehabilitacja społeczna realizowana jest przede wszystkim przez:

- wyrabianie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej osoby niepełnosprawnej,
- wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych,
- likwidację barier, w szczególności architektonicznych, urbanistycznych, transportowych, technicznych, w komunikowaniu się i dostępie do informacji,
- kształtowanie w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami niepełnosprawnymi.

Cele te można realizować poprzez uczestnictwo osób niepełnosprawnych w turnusach rehabilitacyjnych, warsztacie terapii zajęciowej, w organizacji sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych poprzez zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym, usługi tłumacza języka migowego lub tłumacza-przewodnika, a także poprzez tworzenie uniwersalnego środowiska likwidując bariery funkcjonalne i budowanie świadomości społecznej.

Największe ograniczenia utrudniające, a także uniemożliwiające osobom niepełnosprawnym korzystanie z prawa do pełnego życia i zaspokajania swych potrzeb na równi z innymi, wynikają z występujących barier architektonicznych, technicznych oraz barier w komunikowaniu się.

Społeczne zrozumienie, akceptacja a zwłaszcza integracja osób niepełnosprawnych, najszybciej osiągną pełny wymiar, kiedy ludzie niepełnosprawni staną się aktywnymi uczestnikami życia publicznego. Kreowanie otoczenia, które jest przyjazne osobom z niepełnosprawnością opiera się na umożliwieniu pełnego dostępu do obiektów publicznych oraz swobodnej komunikacji z otoczeniem. Likwidacja wszelkich barier, polegająca na przystosowaniu otoczenia do potrzeb osób niepełnosprawnych ułatwi w dużym stopniu również życie osobom w podeszłym wieku, osobom z dziećmi w wózkach, kobietom ciężarnym, a także ludziom okresowo niesprawnym fizycznie.

Turnusy rehabilitacyjne są jedną z podstawowych form aktywności wspomagającej proces rehabilitacji połączonej z elementami wypoczynku, której celem jest ogólna poprawa psychofizycznej sprawności oraz rozwijanie umiejętności społecznych uczestników, między innymi przez nawiązywanie i rozwijanie kontaktów społecznych, realizację i rozwijanie zainteresowań, także przez udział w innych zajęciach przewidzianych programem turnusu.

Działania w celu przystosowywania obiektów sportowych, rekreacyjnych, kulturalnych dla potrzeb wszystkich grup niepełnosprawnych, umożliwią udział osób niepełnosprawnych w imprezach masowych, promują sport, rekreację i turystykę wśród niepełnosprawnych. Dokonania twórcze osób niepełnosprawnych, a także ich osiągnięcia sportowe są doskonałą reklamą tej dziedziny życia społecznego.

Na wciąż niski procent aktywności osób wpływają istniejące bariery architektoniczne, techniczne i w komunikowaniu się oraz bariery mentalne, które pozostają w osobach sprawnych. Likwidacja barier ma na celu umożliwienie lub w znacznym stopniu ułatwienie osobie niepełnosprawnej wykonywanie podstawowych, codziennych czynności lub kontaktów z otoczeniem oraz aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym.

Warsztat terapii zajęciowej spełnia szczególną i bardzo ważną rolę. Placówka ta zapewnia osobom niepełnosprawnym, niezdolnym do podjęcia pracy, możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. Realizacja tego celu odbywa się przy zastosowaniu różnych technik terapii zajęciowej, zmierzających do rozwijania: umiejętności wykonywania czynności życia codziennego oraz zaradności osobistej, psychofizycznych sprawności oraz podstawowych i specjalistycznych umiejętności zawodowych, umożliwiających uczestnictwo w szkoleniu zawodowym albo podjęcie pracy.

Skuteczna rehabilitacja osób niepełnosprawnych uzależniona jest od stworzenia środowiska, które jest przyjazne dla takich osób, czyli środowiska, które zrozumie ich osobliwe możliwości i potrzeby, a jej prawidłowa realizacja powinna pozwolić na powrót lub wejście w życie społeczne i zawodowe.

Zadania te częściowo realizowane są przez Powiat Kołobrzeski ze środków PFRON, ale również przy udziale środków własnych powiatu i gmin powiatu kołobrzeskiego tj. finansowanie WTZ.

Funkcjonowanie na terenie powiatu Warsztatu Terapii Zajęciowej dla 70 uczestników z niepełnosprawnością intelektualną stanowi istotny czynnik zabezpieczenia społecznego, jednakże Warsztat nie spełnia swojej ustawowej roli, ponieważ obecny rynek pracy dla osób z niepełnosprawnością intelektualną jest dość ograniczony. Ponadto, ze względu na

ograniczoną ilość miejsc w Środowiskowym Domu Samopomocy wiele z uczestników WTZ nadal w nim pozostaje ze względu na jedyną formę pomocy środowiskowej jaką można objąć te osoby jak również ich rodziny, które w trakcie pobytu swoich podopiecznych w instytucji pomocowej same mają możliwość odprężenia.

Ponadto ilość środków finansowych przekazywana przez Zarząd PFRON według algorytmu nie pozwala na realizowanie wszystkich zadań z zakresu rehabilitacji społecznej zgodnie z potrzebami środowiska osób niepełnosprawnych.

Wykorzystanie środków na poszczególne zadania wraz z ilością osób niepełnosprawnych, które skorzystały z różnych form wsparcia przedstawia poniższa tabela.

Tabela 13: Wydatki z Funduszu PFRON na zadania z zakresu rehabilitacji społecznej w 2021 r.

Lp.	REHABILITACJA SPOŁECZNA			
	Nazwa zadania	Plan (w zł)	Wykorzystanie (w zł)	% wskaźnik wykorzystania
1.	Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	490.507,00	490.507,00	100
2.	Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych	69.144,00	69.144,00	100
3.	Dofinansowanie kosztów działania warsztatów terapii zajęciowej	1.518.720,00	1.518.720,00	100
4.	Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych	119.904,00	119.904,00	100
5.	Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	1.788,00	1.788,00	100
OGÓŁEM		2.200.063,00	2.200.063,00	100

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kołobrzegu

Zwrócić należy uwagę na fakt, że znaczna część środków zostaje przeznaczana corocznie na dofinansowania do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, ponieważ ten rodzaj potrzeb odgrywa istotną rolę we włączaniu osób niepełnosprawnych w życie społeczne i zawodowe, dlatego też powinno zapewnić się swobodny dostęp do takich przedmiotów wszystkim niepełnosprawnym, dla których przedmioty te są niezbędne.

W związku z tym ilość środków finansowych przeznaczana na turnusy jest niewystarczająca, aby pokryć potrzeby osób dorosłych. Jednakże duża część tych osób ma możliwość rehabilitacji w ramach pobytów sanatoryjnych.

Istotną rolę odgrywa również świadomość osób niepełnosprawnych ubiegających się o dofinansowania do likwidacji barier, które często mylą modernizację pomieszczenia z jego przystosowaniem do potrzeb osoby niepełnosprawnej zgodnie z obowiązującym prawem, dlatego część wniosków zostaje rozpatrzona negatywnie pod względem formalno-merytorycznym, a nie ze względów finansowych.

Na szczególną uwagę zasługuje fakt udzielania dofinansowań w ramach programu „Aktywny Samorząd” oraz fakt korzystania podmiotów z programu „Wyrównywania różnic między regionami”.

Tabela 14: Wykorzystanie środków PFRON na realizację pilotażowego programu „Aktywny samorząd” w 2021 r. oraz liczba adresatów – stan na 28.02.2022 r.

Nazwa zadania	Złożone wnioski	Wnioski zweryfikowane pozytywnie pod względem formalnym	Kwota przyznanego dofinansowania w zł (zawarte umowy)	Kwota wypłaconego dofinansowania na dzień 31.01.2022r.
Pilotażowy program „Aktywny samorząd”	34	28	224.293,00 (27)	214.768,39 (24)
Moduł I	25	19	199.716,00 (18)	197.391,39 (18)
Moduł II	9	9	24.577,00 (9)	17.377,00 (6)

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kołobrzegu

Na podstawie zawartych umów w ramach Programu „Aktywny Samorząd”:

- **Modułu I, obszar A zadanie 1** (pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu) przyznano dofinansowanie do zakupu specjalnego siedzenia – fotelika dla **1 dziecka** zaliczonego do osób niepełnosprawnych z dysfunkcją narządu ruchu,

- **Modułu I, obszar B zadanie 1** (pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania) przyznano dofinansowanie do zakupu 2 laptopów, 1 zestawu komputerowego, dla potrzeb **3 osób niepełnosprawnych, z tego: 2 osób dorosłych** posiadających znaczny stopień niepełnosprawności, w tym z dysfunkcją obu kończyn górnych – 1 osoba; z dysfunkcją narządu wzroku – 1 osoba oraz **1 dziecka** zaliczonego do osób niepełnosprawnych z dysfunkcją narządu wzroku,
- **Modułu I, obszar B zadanie 2** (dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania) przyznano dofinansowanie do szkolenia dla **1 dorosłej osoby niepełnosprawnej**, ze znacznym stopniem niepełnosprawności z dysfunkcją narządu wzroku,
- **Modułu I, obszar B zadanie 3** (pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania) przyznano dofinansowanie do zakupu 1 laptopa, 1 tabletu, 2 smartphon'ów oraz 1 czytnika, 1 lupy powiększającej oraz 1 zestawu komputerowego (monitor, klawiatura, mysz, urządzenie wielofunkcyjne) dla potrzeb **3 osób niepełnosprawnych, dorosłych posiadających umiarkowany stopień niepełnosprawności z dysfunkcją narządu wzroku**,
- **Modułu I, obszar B zadanie 4** (pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania) przyznano dofinansowanie do zakupu laptopa dla **1 dorosłej osoby niepełnosprawnej** z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności z dysfunkcją narządu słuchu,
- **Modułu I, obszar C zadanie 1** (pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym) przyznano dofinansowanie dla **2 dorosłych osób** ze znacznym stopniem niepełnosprawności z dysfunkcjami uniemożliwiającymi samodzielne poruszanie się i przemieszczanie przy pomocy ręcznego wózka inwalidzkiego,
- **Modułu I, obszar C zadanie 2** (pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym) przyznano dofinansowanie dla **1 dorosłej osoby** ze znacznym stopniem niepełnosprawności korzystających z wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,
- **Modułu I, obszar C zadanie 3** (pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne) przyznano dofinansowanie dla **4 osób dorosłych**, z tego dla **3 osób** zaliczonych do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności oraz dla **1 osoby** niepełnosprawnej w stopniu lekkim, do zakupu

protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne na III poziomie jakości,

- **Modułu I, obszar C zadanie 5** (pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowana elektrycznego do wózka ręcznego) przyznano dofinansowanie dla **1 osoby dorosłej** ze znacznym stopniem niepełnosprawności, u której potwierdzona została dysfunkcja narządu ruchu powodująca problemy w samodzielnym przemieszczaniu się, do zakupu napędu elektrycznego do wózka ręcznego,
- **Modułu I, obszar D** (pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej) przyznano dofinansowanie dla **1 osoby dorosłej** zapewniającej opiekę dwóm osobom zależnym, umowa w trakcie realizacji,
- **Modułu II** (pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym) przyznano dofinansowanie do kosztów nauki (czesnego) oraz dodatku na pokrycie kosztów kształcenia dla **7 osób dorosłych** (9 umów).

W ramach wszystkich obszarów Wnioskodawcy mieli możliwość składania wniosków drogą elektroniczną, poprzez dedykowany system obsługi wsparcia (SOW). Elektronicznie złożono 27 wniosków.

W dniu 13 lipca 2021 r. została zawarta umowa nr WRR/000245/16/D o realizację przez samorząd powiatowy „Programu wyrównywania różnic między regionami III” w obszarach B i D pomiędzy Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych a Powiatem Kołobrzeskim.

W ramach powyższej umowy w obszarze B na realizację projektów „Likwidacja barier w Ratuszu Miejskim w Kołobrzegu” oraz „Likwidacja barier w Urzędzie Miasta w Kołobrzegu” przyznano środki finansowe PFRON w wysokości 15.401,08 zł na zakup pętli indukcyjnych, laptopów z oprogramowaniem z tłumaczem migowym, wózków ewakuacyjnych oraz komunikatorów głosowych. W związku z umową w 2021 roku zostały zakupione komunikatory systemu TOTUPOINT wraz z montażem. Powyższy zakup dofinansowano ze środków PFRON w kwocie 1 851,15 zł.

W ramach w/w umowy w obszarze D na realizację projektu „Likwidacja barier transportowych: „Zakup samochodu 9-cio osobowego (mikrobus) do przewozu osób niepełnosprawnych” na rzecz Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Kołobrzegu przyznano środki finansowe

PFRON w wysokości 80.000,00 zł. Łączna wartość projektu wynosi szacunkowo 133.300,00 zł.

Dodatkowo powiat od 2020 roku realizuje program Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej. Corocznie podpisywana jest umowa w sprawie wysokości i trybu przekazywania środków Funduszu Solidarnościowego na finansowanie zadania w ramach resortowego Programu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” pomiędzy Wojewodą Zachodniopomorskiem a Powiatem Kołobrzeskim.

Program realizowany jest w ramach Solidarnościowego Funduszu i ma na celu zapewnienie osobom niepełnosprawnym w stopniu znacznym lub umiarkowanym wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym oraz dzieciom do 16 roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka.

Usługi świadczone przez asystenta polegają głównie na pomocy przy wyjściu, powrocie lub dojazdach w wybrane przez uczestnika Programu miejsce (np. dom, praca, placówki oświatowe i szkoleniowe, świątynie, placówki służby zdrowia i rehabilitacyjne, gabinety lekarskie i terapeutyczne, urzędy, znajomi, rodzina, instytucje finansowe, wydarzenia kulturalne/rozrywkowe/społeczne/sportowe itp.); zakupach, z zastrzeżeniem aktywnego udziału uczestnika Programu przy ich realizacji; załatwieniu spraw urzędowych; nawiązaniu kontaktu/współpracy z różnego rodzaju organizacjami, korzystaniu z dóbr kultury (tj. muzeum, teatr, kino, galerie sztuki, wystawy itp.), wykonywaniu czynności dnia codziennego – w tym przez dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności – także w zaprowadzaniu i przyprowadzaniu ich do lub z placówki oświatowej (jeżeli szkoła nie zapewnia tej usługi).

Zgodnie z założeniami Programu usługi asystenta realizowane mogą być przez 7 dni w tygodniu, w godzinach od 7.00 do 22.00, limit godzin usług asystenta przypadający na 1 uczestnika Programu wynosi od 30 do 70 godzin miesięcznie, w zależności od wieku i stopnia niepełnosprawności. Natomiast koszt jednej godziny zegarowej wynagrodzenia z tytułu świadczenia usług asystenta wynosi aktualnie maksymalnie 40,00 zł.

W 2021 roku usługa asystenta została zrealizowana dla 5 uczestników dorosłych Programu, z tego: ze znacznym stopniem niepełnosprawności – 4 osoby: 2 osoby niewidome,

1 osoba poruszająca się na wózku inwalidzkim oraz 1 poruszająca się przy pomocy kul łokciowych; z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności – 1 osoba posiadająca trudności w poruszaniu się. Usługa asystencka została zrealizowana w łącznej liczbie godzin 788 na kwotę 31.520,00 zł. Usługa była realizowana przy pomocy jednego asystenta. W 2022 roku usługi asystenckie świadczone są przez 2 osoby.

II.8 Problemy środowiska osób niepełnosprawnych w powiecie

Osoby niepełnosprawne napotykać na bariery, o których reszta społeczeństwa na co dzień nawet nie myśli: kilka schodków, których nie da się pokonać na wózku, zbyt wąskie drzwi w windzie, zbyt wysoko usytuowany klawisz czy przycisk, do którego nie można dosięgnąć, albo telefon, z którego nie można skorzystać, bo się nie słyszy dzwonka.

Jeżeli przeanalizujemy możliwości korzystania osób niepełnosprawnych z środowiska lokalnego to często stwierdzimy, że napotykać one na bariery funkcjonalne.

Są one wynikiem wadliwego myślenia o osobach z niepełnosprawnościami, często izolującego lub stygmatyzującego te osoby. Brak jest uniwersalnego i holistycznego podejścia do urządzania infrastruktury lokalnej. Często osoby z różnymi dysfunkcjami mają wyznaczony teren dostępności co izoluje je od osób pełnosprawnych. Wyznaczanie stref dostępności dla osób niepełnosprawnych dyskryminuje to środowisko. O ile ustawa z dn. 7 lipca 1994r. Prawo Budowlane (Dz.U. z 2021 r., poz. 2351 z późn. zm.) narzuca wymogi przy budowaniu nowych obiektów, wciąż wiele wcześniej powstałych instytucji, ale i publicznych obiektów prywatnych na terenie powiatu kołobrzesckiego nie jest dostosowane do potrzeb osób zarówno z niepełnosprawnością narządu ruchu, wzroku czy słuchu. Na wyszczególnienie zasługuje fakt, że wiele z tych obiektów na przestrzeni ostatnich lat przystosowanych zostało do potrzeb osób z niepełnosprawnością, co świadczy o wzroście świadomości osób decyzyjnych jak i empatii tych osób.

Ogólna dostępność środowiska lokalnego dla osób niepełnosprawnych ulega z roku na rok poprawie. Blokadą dla szybko postępujących zmian w tym zakresie jest często nie brak wiedzy czy chęci, ale brak środków finansowych. Są i bariery mentalne, nieobce niepełnosprawnym i w pełni sprawnym: wzajemne skrępowanie, nieumiejętność życia razem, pomagania sobie.

Niepełnosprawność zatem ma ogromny wpływ na osobowość każdego człowieka.

Dysfunkcje zarówno narządu ruchu, zmysłów czy też choroby somatyczne, które nie rokują wyzdrowieniem:

- 1) powodują cierpienie fizyczne,
- 2) zmieniają wygląd zewnętrzny,
- 3) osłabiają kontrolę nad czynnościami fizjologicznymi,
- 4) ograniczają możliwość przebywania w środowisku ludzi zdrowych,
- 5) ograniczają dostęp do informacji,
- 6) narażają na długotrwałą rozłąkę z najbliższymi,
- 7) uzależniają od pomocy otoczenia,
- 8) wymagają niekiedy trwałej zmiany trybu życia,
- 9) generują przede wszystkim wysoki poziom lęku, emocji, niekorzystnych dla prawidłowego rozwoju osobowości.

Biorąc pod uwagę powyższą analizę zasobów powiatu kołobrzeskiego zdiagnozowano najważniejsze problemy osób niepełnosprawnych:

- 1) niedostateczny dostęp i długi czas oczekiwania do wczesnej rehabilitacji
- 2) bariery mentalne,
- 3) bariery funkcjonalne w instytucjach państwowych, samorządowych, obiektach edukacyjnych, kultury i innych budynkach i przestrzeni użyteczności publicznej,
- 4) zbyt mała ilość mieszkań chronionych z asystentami osobistymi wspierającymi niezależne życie i integrację społeczną osób niepełnosprawnych,
- 5) niewystarczająca ilość środków PFRON na realizację wszystkich zadań z zakresu rehabilitacji społecznej,
- 6) zbyt mała ilość uczestników WTZ przygotowana do przejścia na chroniony lub otwarty rynek pracy,
- 7) zbyt mała ilość ośrodków wsparcia dla osób niepełnosprawnych i miejsc w ŚDS dla osób z niepełnosprawnością ze sprzężeniami,
- 8) zbyt małe wsparcie dla rodzin stale opiekujących się osobami z niepełnosprawnością
- 9) zbyt mała oferta opieki wytchnieniowej,
- 10) zbyt mała ilość pracowników ZAZ wychodzących na otwarty rynek pracy,
- 11) brak Zakładów Pracy Chronionej,
- 12) brak Spółdzielni Pracy osób niepełnosprawnych i mało instytucji sektora ekonomii społecznej,

- 13) małe zatrudnienie osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy, spowodowane brakiem wiedzy pracodawców, na temat możliwości i korzyści płynących z zatrudniania tych osób,
- 14) zbyt mała wiedza lub chęci wśród osób z niepełnosprawnością dot. możliwości zatrudnienia, zarobkowania spowodowane różnorodnymi barierami, także w psychice samych osób niepełnosprawnych i ich opiekunów.

III Analiza SWOT

Na podstawie diagnozy problemów osób niepełnosprawnych z powiatu kołobrzeskiego poddano analizie uwarunkowania realizacji celów programu, wskazując mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia.

Oceny sytuacji osób niepełnosprawnych na terenie powiatu kołobrzeskiego dokonano metodą, jaką jest analiza SWOT. Opracowanie SWOT jest istotą w procesie planowania strategicznego i stanowi punkt wyjściowy dla realizacji poszczególnych celów założonych w programie. Jest to efektywna metoda identyfikacji słabych i silnych stron w działaniach, jakie podejmuje się na rzecz osób niepełnosprawnych powiatu kołobrzeskiego i zawiera cztery grupy czynników:

- 1) „**mocne strony**” – czyli wszystko to, co stanowi atut, przewagę, zaletę,
- 2) „**słabe strony**” – to, co stanowi słabość, barierę rozwoju lub wadę,
- 3) „**szanse**” – wszystko to, co stwarza szansę korzystnej zmiany,
- 4) „**zagrożenia**” – są to czynniki stwarzające niebezpieczeństwo niekorzystnych procesów.

Analiza SWOT jest zatem istotnym narzędziem, które po pierwsze prowadzi do lepszego rozpoznania środowiska lokalnego, po drugie pozwala na zweryfikowanie i zrationalizowanie przygotowanych założeń, a po trzecie ułatwia otwarcie się na nowe pomysły i działania, w przypadku niniejszego Programu.

Mocne i słabe strony, to czynniki wewnętrzne i cechy stanu obecnego, szanse i zagrożenia to czynniki zewnętrzne i spodziewane zjawiska przyszłe.

Mocne strony i słabe strony to czynniki zależne od nas (te, na które mamy wpływ planistyczny i zarządczy), a szanse i zagrożenia, to czynniki obiektywne, na które nie mamy bezpośredniego wpływu sprawczego.

Tabela 15: Analiza SWOT mocne i słabe strony

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
1. Realizacja programów ze środków PFRON, tj. Aktywny Samorząd, Wyrównywanie różnic między regionami 2. Realizacja programu Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej 3. Realizacja programów profilaktycznych, przeciwdziałających lub minimalizujących zjawisko niepełnosprawności 4. Funkcjonowanie Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kołobrzegu 5. Funkcjonowanie Warsztatu Terapii Zajęciowej 6. Funkcjonowanie Domów Pomocy Społecznej 7. Funkcjonowanie Specjalnego Ośrodka Szkolno – Wychowawczego 8. Udzielanie dofinansowań do turnusów dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej, osób dorosłych niepełnosprawnych oraz dofinansowań do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, likwidacji barier funkcjonalnych dla osób niepełnosprawnych 9. Udzielenie dofinansowań do sportu, kultury, turystyki i rekreacji osób niepełnosprawnych 10. Dobrze wyszkolona kadra pracująca z osobami niepełnosprawnymi 11. Działania w celu aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych	1. Niewystarczająca ilość specjalistycznej kadry pracującej z osobami niepełnosprawnymi 2. Niedostateczny dostęp i długi czas oczekiwania do wczesnej rehabilitacji 3. Niedostateczne wsparcie osób niepełnosprawnych i ich rodzin 4. Niewystarczające środki finansowe w obszarze pomocy osobom niepełnosprawnym 5. Występowanie barier urbanistycznych, architektonicznych i technicznych w urzędach i szkołach 6. Brak wolontariatu na rzecz osób niepełnosprawnych i ich rodzin 7. Brak w jednostkach samorządowych miejsc pracy przystosowanych dla osób niepełnosprawnych

Tabela 16: Analiza SWOT szanse i zagrożenia

SZANSE	ZAGROŻENIA
1. Powstanie CIDON – Centrum Informacyjno – Doradcze dla Osób z Niepełnosprawnością w Oddziale Zachodniopomorskim PFRON 2. Funkcjonowanie ośrodków wsparcia, w tym: Dziennego Domu Pomocy dla Seniorów, Klubów Seniora, Środowiskowych Domów Samopomocy dla osób z upośledzeniem umysłowym i zaburzeniami psychicznymi 3. Funkcjonowanie oddziałów integracyjnych w szkołach i przedszkolach 4. Funkcjonowanie Zakładu Aktywności Zawodowej 5. Funkcjonowanie Ośrodka Wczesnej Interwencji 6. Funkcjonowanie Ośrodków Rehabilitacyjno–Edukacyjno–Wychowawczych 7. Funkcjonowanie organizacji pozarządowych, działających na rzecz osób niepełnosprawnych 8. Systematycznie rosnący poziom świadomości społecznej na temat niepełnosprawności 9. Kształtowanie pozytywnego wizerunku osoby niepełnosprawnej, upowszechnianie aktywnych postaw społecznych wśród osób dotkniętych niepełnosprawnością 10. Chęć podnoszenia poziomu wykształcenia wśród osób niepełnosprawnych lub przekwalifikowania się 11. Większa dostępność do informacji i nowoczesnych systemów informatycznych 12. Realizacja programu „500 plus” dla osób niepełnosprawnych	1. Niedostatecznie funkcjonujący system ochrony zdrowia oraz ograniczony dostęp do medycznych usług specjalistycznych 2. Niedostateczna ilość oddziałów integracyjnych 3. Niedostateczny przepływ informacji między wszystkimi podmiotami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych 4. Nieskuteczne egzekwowanie obowiązujących przepisów prawa w zakresie udostępnienia środowiska fizycznego oraz dostępu do informacji i środków komunikacji międzyludzkiej 5. Niedostateczny dostęp do wczesnej rehabilitacji medycznej 6. Niewystarczająca ilość usług w formie opieki wytchnieniowej 7. Niewystarczająca ilość mieszkań chronionych dla osób z niepełnosprawnością 8. Niewystarczająca opieka specjalistyczna w zakresie ochrony zdrowia psychicznego zwłaszcza w środowisku szczególnie dzieci i młodzieży 9. Niestabilność i niedoskonałość przepisów prawa 10. Rozwój postaw roszczeniowych wobec instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych 11. Zjawisko wypalenia zawodowego wśród kadry pracującej z osobami niepełnosprawnymi 12. Występowanie barier urbanistycznych, architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu, w tym w budynkach użyteczności publicznej 13. Brak spółdzielni socjalnych 14. Długotrwałe uzależnienie od pomocy

13. Pozyskiwanie środków finansowych z Unii Europejskiej 14. Wzrost konkurencyjności usług dla osób niepełnosprawnych 15. Rozwinięta baza służąca rehabilitacji leczniczej	społecznej 15. Negatywne zmiany w strukturze demograficznej społeczeństwa (według GUS w ciągu najbliższej dekady wzrośnie liczba osób w wieku poprodukcyjnym, w tym również osób niepełnosprawnych) 16. Bariery psychiczne wpływające na ograniczenie aktywności społecznej i zawodowej, bezradność oraz postawy roszczeniowe wśród osób niepełnosprawnych 17. Niski poziom wykształcenia osób niepełnosprawnych 18. Mało miejsc na chronionym i otwartym rynku pracy dla osób niepełnosprawnych 19. Zbyt mały system motywacyjny dla pracodawców osób niepełnosprawnych 20. Niekorzystna sytuacja ekonomiczno-społeczna kraju 21. Istniejące stereotypy społeczne
---	--

IV Cele i zadania powiatowego programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych na lata 2023 - 2028

Celem strategicznym Powiatu Kołobrzeskiego w ramach działań na rzecz osób niepełnosprawnych jest tworzenie uniwersalnych warunków zapewniających osobom niepełnosprawnym oraz ich rodzinom równe i pełne uczestnictwo w życiu społeczności lokalnej, dostęp do informacji, edukacji, kultury, sportu i rynku pracy.

Cele operacyjne:

- 1) Wzrost świadomości społecznej i wczesne przeciwdziałanie powstawania niepełnosprawności
- 2) Zapewnienie dostępu do powszechnej edukacji
- 3) Integracja społeczna i niezależność życiowa
- 4) Aktywizacja zawodowa

IV.1 Cel operacyjny 1 - wzrost świadomości społecznej i wczesne przeciwdziałanie powstawania niepełnosprawności

Tabela 17: Wzrost świadomości społecznej i wczesne przeciwdziałanie powstawania niepełnosprawności

Lp.	Zadanie	Realizatorzy	Harmonogram	Szacunkowy roczny koszt w zł
1.	Wzajemna współpraca samorządów i NGO przeciwdziałające niepełnosprawności	Powiat Kołobrzeski Gminy powiatu kołobrzeskiego NGO	Corocznie min. jedno działanie środowiskowe, edukacyjne, integrujące i przeciwdziałające powstawaniu niepełnosprawności czy upowszechniające zdrowy styl życia i dobre praktyki	10.000,00
2.	Informowanie o programach na rzecz osób niepełnosprawnych oraz o ich prawach i uprawnieniach	Powiat Kołobrzeski PCPR Kołobrzeg Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna PUP Kołobrzeg NGO	Kwartalne aktualizowanie informacji na stronach internetowych realizatorów, minimum jedna w roku informacja w lokalnych mediach i minimum raz w roku jedna informacja przekazana w formie plakatu lub ulotki	2.000,00
3.	Badania przesiewowe	Powiat Kołobrzeski Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Gminy powiatu kołobrzeskiego NGO	Corocznie min. jedno działanie związane z przesiewowymi badaniami zapewniającymi szybką diagnozę i zapobiegające rozwojowi niepełnosprawności	10.000,00

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- 1) Ilość przeprowadzonych w roku działań przez NGO,
- 2) Ilość informacji umieszczanych na stronach internetowych,
- 3) Ilość informacji ukazujących się w lokalnych mediach,
- 4) Ilość plakatów i ulotek,
- 5) Ilość przeprowadzonych badań przesiewowych.

Oczekiwane rezultaty:

- 1) Zwiększenie wiedzy o przyczynach i sposobach zapobiegania niepełnosprawności wśród społeczności lokalnej i władz samorządowych,
- 2) Podniesienie świadomości o prawach i uprawnieniach osób niepełnosprawnych,
- 3) Podniesienie akceptacji społecznej dla osób niepełnosprawnych,
- 4) Zmniejszenie liczby osób powiększających grupę osób niepełnosprawnych poprzez promocję zdrowego trybu życia, profilaktykę zapobiegania urazom, zatruciom i chorobom oraz wczesną diagnozę,
- 5) Poprawę dostępu do informacji i stałą aktualizację wiedzy o oferowanych usługach skierowanych do osób z niepełnosprawnością, w tym o charakterze specjalistycznym,
- 6) Zwiększenie dostępu osób z niepełnosprawnością do obiektów infrastruktury miejskiej, zapewnienie dostępu osobom z niepełnosprawnością do dóbr i usług umożliwiających pełne uczestnictwo w życiu społecznym.

IV.2 Cel operacyjny 2 - zapewnienie dostępu do powszechnej edukacji*Tabela 18: Zapewnienie dostępu do powszechnej edukacji*

Lp.	Zadanie	Realizatorzy	Harmonogram	Szacunkowy roczny koszt w zł
1.	Tworzenie warunków rozwoju szkolnictwa i oferty edukacyjnej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej i pełnoletnich uczniów podlegających systemowi edukacji	Powiat Kołobrzeski Gminy powiatu kołobrzeskiego NGO	Całoroczne funkcjonowanie SOSW „Okruszek”, OREW-ów, oddziałów integracyjnych w przedszkolach i szkołach na terenie powiatu kołobrzeskiego	5.000.000,00
2.	Wczesna diagnoza potrzeb dziecka z niepełnosprawnością oraz wydawanie stosownych orzeczeń	Powiat Kołobrzeski Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Gminy powiatu kołobrzeskiego NGO	Całoroczne zapewnienie możliwości diagnozowania i orzekania	85.000,00

3.	Dokształcanie kadry pedagogicznej pracującej z niepełnosprawnymi uczniami	Powiat Kołobrzeski Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Gminy powiatu kołobrzeskiego NGO	Corocznie min. jedno działanie skierowane do kadry pedagogicznej	4.500,00
----	--	---	--	----------

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- 1) Funkcjonowanie SOSW, OREW,
- 2) Ilość funkcjonujących oddziałów integracyjnych,
- 3) Ilość osób korzystających z indywidualnego nauczania,
- 4) Ilość wydanych orzeczeń i diagnoz,
- 5) Ilość osób objętych dokszałceniami.

Oczekiwane rezultaty:

- 1) Wyrównanie szans osób niepełnosprawnych na wszystkich poziomach edukacyjnych i wdrażanie projektów edukacyjnych uwzględniających specjalne potrzeby dzieci i młodzieży z różnymi rodzajami niepełnosprawności,
- 2) Wystarczająca do potrzeb liczba grup i klas integracyjnych w placówkach edukacyjnych,
- 3) Stała i pełna diagnoza psychologiczno-pedagogiczna dziecka i młodzieży z niepełnosprawnością,
- 4) Stała pomoc psychologiczno-pedagogiczna rodzicom dzieci i młodzieży niepełnosprawnej,
- 5) Stałe podnoszenie wiedzy i kwalifikacji kadry pedagogicznej oraz doskonalenie metod ich pracy z osobą niepełnosprawną,
- 6) Pozyskiwanie specjalistycznej kadry pedagogicznej pracującej z dziećmi i młodzieżą niepełnosprawną,
- 7) Wprowadzenie skutecznych form przekazu informacji o prawach i uprawnieniach przysługujących osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom.

IV.3 Cel operacyjny 3 - integracja społeczna i niezależność życiowa

Tabela 19: Integracja społeczna i niezależność życiowa

Lp.	Zadanie	Realizatorzy	Harmonogram	Szacunkowy roczny koszt w zł
1.	Funkcjonowanie Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kołobrzegu	Powiat Kołobrzeski Starostwo Powiatowe	Całoroczne finansowanie działalności PZON	350.000,00

2.	Poradnictwo prawne, socjalne, psychologiczne, pedagogiczne	Powiat Kołobrzeski Starostwo Powiatowe Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna PCPR Kołobrzeg Gminy powiatu kołobrzeskiego NGO	Stały roczny dostęp do poradnictwa w wyznaczonych dniach tygodnia i godzinach	40.000,00
3.	Realizacja programu „Za życiem”	Powiat Kołobrzeski Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	Dostęp do wsparcia w formie konsultacji oraz usług specjalistycznych	1.000.000,00
4.	Zapewnienie miejsc w Warsztatach Terapii Zajęciowej	Powiat Kołobrzeski PCPR Kołobrzeg NGO	Całoroczne funkcjonowanie WTZ dla 70 osób	1.500.000,00
5.	Zapewnienie miejsc w DPS-ach	Powiat Kołobrzeski DPS Włocibórz DPS Gościno PCPR Kołobrzeg Gminy powiatu kołobrzeskiego NGO	Całoroczne funkcjonowanie DPS Włocibórz dla 94 osób przewlekle somatycznie chorych, DPS Gościno dla 60 osób w podeszłym wieku i przewlekle somatycznie chorych, DPS Kołobrzeg dla 35 osób z niepełnosprawnością intelektualną, DPS Piotrowice dla 44 osób przewlekle psychicznie chorych	14.000.000,00
6.	Zapewnienie miejsc w ośrodkach wsparcia, w tym: w dziennych domach pomocy, klubach seniora i środowiskowych domach samopomocy	Powiat Kołobrzeski Gminy powiatu kołobrzeskiego NGO	Całoroczne funkcjonowanie Dziennego Domu Pomocy dla Seniorów, klubów seniora i środowiskowych domów samopomocy	2.800.000,00
7.	Zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych lub treningowych	Powiat Kołobrzeski Gminy powiatu kołobrzeskiego NGO	Całoroczne funkcjonowanie mieszkań chronionych lub treningowych	25.000,00

8.	Zapewnienie miejsc wytchnieniowych i opieki wytchnieniowej	Powiat Kołobrzeski Gminy powiatu kołobrzeskiego NGO	Całoroczne funkcjonowanie miejsc wytchnieniowych i opieki wytchnieniowej	100.000,00
9.	Organizowanie grup wsparcia dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin	Powiat Kołobrzeski PCPR Kołobrzeg Gminy powiatu kołobrzeskiego NGO	Spotkania grup wsparcia min. 1raz na kwartał	1.500,00
10.	Likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się, transportowych, urbanistycznych i innych utrudniających codzienne funkcjonowanie, w tym usługa indywidualnego transportu door to door	Powiat Kołobrzeski Zarząd Dróg Powiatowych DPS-y PCPR Kołobrzeg pozostałe jednostki organizacyjne Gminy powiatu kołobrzeskiego NGO	Likwidacja barier związanych z potrzebami indywidualnych osób fizycznych u min. 5 osób rocznie Coroczna analiza potrzeb w tym zakresie i ich roczna realizacja oraz likwidacja pozostałych barier	100.000,00
11.	Zapewnienie dostępu do sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	Powiat Kołobrzeski PCPR Kołobrzeg Gminy powiatu kołobrzeskiego NGO	Corocznie min jedno działanie z uczestnictwem osób niepełnosprawnych	10.000,00
12.	Zwiększony dostęp do środków pomocniczych przedmiotów ortopedycznych i sprzętu rehabilitacyjnego	Powiat Kołobrzeski PCPR Kołobrzeg NGO	Całoroczne dofinansowanie wg potrzeb osób niepełnosprawnych	500.000,00
13.	Zapewnienie możliwości korzystania z turnusów rehabilitacyjnych	Powiat Kołobrzeski PCPR Kołobrzeg NGO	Coroczne dofinansowanie wg potrzeb, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży do 16 r.ż.	120.000,00
14.	Realizacja programu „Aktywny Samorząd” i programu ” „Wyrównywanie różnic między regionami” oraz innych programów na rzecz osób niepełnosprawnych	Powiat Kołobrzeski PCPR Kołobrzeg Gminy powiatu kołobrzeskiego NGO	Udzielanie dofinansowania do zadań realizowanych w ramach programu Aktywny Samorząd, Wyrównywanie różnic między regionami i innych	200.000,00

15.	Świadczenie usług przez asystentów osób niepełnosprawnych i wolontariuszy	Powiat Kołobrzeski PCPR Kołobrzeg Gminy powiatu kołobrzeskiego NGO	Pozyskanie min. 5 asystentów lub wolontariuszy	50.000,00
16.	Dokształcanie kadr pracujących na rzecz osób niepełnosprawnych	Powiat Kołobrzeski PCPR Kołobrzeg Gminy powiatu kołobrzeskiego NGO	Minimum jedno szkolenie rocznie	4.500,00

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- 1) Ilość orzeczeń wydanych przez PZON,
- 2) Ilość udzielonych porad socjalnych, prawnych, psychologicznych, pedagogicznych,
- 3) Ilość osób korzystających z programu „Za życiem”,
- 4) Ilość osób uczestniczących w WTZ, w tym liczba nowych uczestników w danym roku,
- 5) Ilość mieszkańców DPS, w tym liczba mieszkańców umieszczonych w danym roku,
- 6) Ilość osób objęta wsparciem w ośrodkach wsparcia, w tym liczba nowych uczestników w danym roku,
- 7) Ilość osób niepełnosprawnych w mieszkaniach chronionych lub treningowych,
- 8) Ilość osób korzystających z miejsc wytchnieniowych i opieki wytchnieniowej,
- 9) Ilość zorganizowanych spotkań grup wsparcia,
- 10) Ilość zlikwidowanych barier,
- 11) Ilość zorganizowanych imprez sportowych, kulturalnych, rekreacyjnych i turystycznych, w których uczestniczyły osoby niepełnosprawne,
- 12) Ilość dofinansowanych środków pomocniczych, przedmiotów ortopedycznych i sprzętu rehabilitacyjnego/ ilość osób korzystających z dofinansowań,
- 13) Ilość osób korzystających z dofinansowań do turnusów rehabilitacyjnych i przedział wiekowy tych osób,
- 14) Ilość osób korzystających z programu „Aktywny Samorząd”,
- 15) Ilość podmiotów korzystających z programu „Wyrównywanie różnic między regionami” i innych programów na rzecz osób niepełnosprawnych,
- 16) Ilość asystentów i wolontariuszy osób niepełnosprawnych,
- 17) Ilość szkoleń dla kadr.

Oczekiwane rezultaty:

- 1) Stałe funkcjonowanie PZON i terminowe wydawanie orzeczeń,
- 2) Stałe poradnictwo prawne, socjalne, psychologiczno-pedagogiczne wspomagające w rozwiązywaniu problemów osób z niepełnosprawnością i ich rodzin,

- 3) Podniesienie jakości i dostępności świadczeń, zwiększenie efektywności i dostępności do rehabilitacji niepełnosprawnych dzieci,
- 4) Wzrost poziomu i efektywności świadczonych usług z zakresu wszechstronnej rehabilitacji,
- 5) Ułatwienie osobom niepełnosprawnym samodzielnego funkcjonowania,
- 6) Wzrost liczby osób niepełnosprawnych prowadzących samodzielne życie społeczne,
- 7) Koordynacja przedsięwzięć wszystkich podmiotów działających na rzecz osób niepełnosprawnych w celu likwidacji barier funkcjonalnych,
- 8) Poprawę systemu wsparcia rodzin i osób dotkniętych niepełnosprawnością,
- 9) Kompleksowe rozeznanie sytuacji życiowej osób i rodzin dotkniętych problemem niepełnosprawności w celu ustalenia sposobów udzielania pomocy lub podejmowania inicjatyw zmierzających do zmian ustawodawczych,
- 10) Zwiększenie sprawności funkcjonalnej i aktywności życiowej osób niepełnosprawnych we wszystkich dziedzinach życia społecznego,
- 11) Wzmocnienie sprawności fizycznej lub psychicznej osób niepełnosprawnych,
- 12) Poprawę jakości życia osób z niepełnosprawnością.

IV.4 Cel operacyjny 4 - aktywizacja zawodowa

Tabela 20: Aktywizacja zawodowa

Lp.	Zadania	Realizatorzy	Harmonogram	Szacunkowy roczny koszt
1.	Wspieranie pracodawców tworzących miejsca pracy dla osób z niepełnosprawnością	Powiat Kołobrzeski PUP Kołobrzeg Gminy powiatu kołobrzeskiego	Całoroczne działania związane z wspieraniem, w tym merytoryczne doradztwo	60.000,00
2.	Budowanie pozytywnego wizerunku osoby niepełnosprawnej w roli pracownika i doradztwo zawodowe	Powiat Kołobrzeski PUP Kołobrzeg Gminy powiatu kołobrzeskiego	Całoroczne działania związane z promocją pracującej osoby niepełnosprawnej	60.000,00
3.	Dofinansowanie do utworzenia miejsca pracy dla osoby niepełnosprawnej i podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej	Powiat Kołobrzeski PUP Kołobrzeg	Corocznie min. jedno utworzone stanowisko pracy lub samozatrudnienie	25.000,00

4.	Funkcjonowanie Zakładu Aktywności Zawodowej	NGO	Całoroczne funkcjonowanie ZAZ	5.000.000,00
5.	Podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób niepełnosprawnych – staże i szkolenia	Powiat Kołobrzeski PUP Kołobrzeg NGO	Corocznie kierowanie min. 1 osoby na kurs podwyższający kwalifikacje	10.000,00

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- 1) Ilość działań wspierających pracodawców osób niepełnosprawnych,
- 2) Ilość działań promujących wizerunek pracującej osoby niepełnosprawnej,
- 3) Ilość udzielonych dofinansowań,
- 4) Ilość osób pracujących w ZAZ,
- 5) Ilość osób niepełnosprawnych podejmujących pracę w danym roku kalendarzowym,
- 6) Ilość osób podnoszących kwalifikacje zawodowe.

Oczekiwane rezultaty:

- 1) Zwiększenie świadomości społecznej na temat form aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych,
- 2) Zwiększenie świadomości pracodawców co do zakresu możliwości i form subsydiowanego zatrudniania osób niepełnosprawnych,
- 3) Wzrost liczby osób niepełnosprawnych prowadzących samodzielne życie zawodowe,
- 4) Zwiększenie liczby dorosłych osób niepełnosprawnych posiadających odpowiednie kwalifikacje zawodowe lub podnoszących kwalifikacje,
- 5) Zwiększenie dostępu do informacji na temat możliwości aktywizacji osób niepełnosprawnych,
- 6) Zwiększenie efektywności realizacji poszczególnych form rehabilitacji zawodowej poprzez przygotowanie do podjęcia pracy na otwartym rynku pracy,
- 7) Zwiększenie dostępu dla osób niepełnosprawnych do szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe, usług z zakresu doradztwa zawodowego, pośrednictwa pracy, staży, przygotowania zawodowego dorosłych a także pozostałych form aktywizacji zawodowej.

V Tabelaryczne szczegółowe zestawienie zadań

Szczegółowe zestawienie zadań wynikające z programu działań na rzecz ON w powiecie kołobrzeskim na lata 2023-2028 opracowane zostało na podstawie informacji przedstawionych przez poszczególne gminy i stowarzyszenia będącymi koordynatorami bezpośrednio finansującymi zadania.

Tabela 21: Zestawienie zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej na lata 2023-2028

Lp.	Charakterystyka zadania	Lokalizacja - beneficjent	Koordynator – wykonawca (finansowanie zadania)	Termin realizacji zadania	Szacunkowy koszt w zł
1.	Środki na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej - art. 12 a ustawy z dnia 27.08.1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych	Osoby niepełnosprawne z terenu powiatu kołobrzeskiego	Powiat Kołobrzeski PUP Kołobrzeg (PFRON Beneficjent)	2023 – 2028	180.000,00
2.	Finansowanie kosztów szkoleń zawodowych osób niepełnosprawnych - art. 38 i 40 ustawy z dnia 27.08.1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych	Osoby niepełnosprawne z terenu powiatu kołobrzeskiego	Powiat Kołobrzeski PUP Kołobrzeg (PFRON Beneficjent)	2023 – 2028	60.000,00
3.	Finansowanie kosztów stażu - art. 11 ust. 2 pkt. 2 ustawy z dnia 27.08.1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych	Pracodawcy z terenu powiatu kołobrzeskiego	Powiat Kołobrzeski PUP Kołobrzeg (PFRON Beneficjent)	2023 – 2028	75.600,00
4.	Zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy dla osoby niepełnosprawnej - art. 26 e ustawy z dnia 27.08.1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych	Pracodawcy z terenu powiatu kołobrzeskiego	Powiat Kołobrzeski PUP Kołobrzeg (PFRON Beneficjent)	2023 – 2028	240.000,00

Tabela 22: Zestawienie zadań z zakresu rehabilitacji społecznej na lata 2023 - 2028

Lp.	Charakterystyka zadania	Lokalizacja - beneficjent	Koordynator – wykonawca (finansowanie zadania)	Termin realizacji	Szacunkowy koszt w zł
1.	Świadczenie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych osobom starszym i niepełnosprawnym	Kołobrzeg – miejsce zamieszkania beneficjentów MOPS	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołobrzegu (budżet Miasta Kołobrzeg, budżet państwa)	2023-2028	9.400.000,00 w tym: zadania własne 8.500,00 zadania zlecone 900.000,00

2.	Wsparcie w mieszkaniu chronionym	Kołobrzeg – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołobrzegu ul. Zwycięzców 12a	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołobrzegu (budżet Miasta Kołobrzeg)	2023-2028	100.000,00
3.	Kołobrzeski Dzienny Dom Pomocy dla Seniorów - prowadzenie ośrodka wsparcia dla osób starszych, w tym dla osób niepełnosprawnych	Kołobrzeg – MOPS ul. Okopowa 15A Ośrodek Wsparcia Aktywny Senior	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołobrzegu (budżet Miasta Kołobrzeg)	2023-2028	1.900.000,00
4.	Kluby Senior +w Kołobrzegu - prowadzenie ośrodka wsparcia dla osób starszych, w tym dla osób niepełnosprawnych	Kołobrzeg – MOPS Dział Aktywizacji i Integracji Społecznej ul. Okopowa 15	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołobrzegu (budżet Miasta Kołobrzeg)	2023-2028	3.000.000,00
5.	Usługi asystenckie dla osób z niepełnosprawnością świadczone przez asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej	Kołobrzeg- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej ul. Okopowa 15A	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołobrzegu (Europejski Fundusz Społeczny; budżet Miasta Kołobrzeg)	2023-2026	200.000,00
6.	Opieka na odległość z zastosowaniem teleopaski bezpieczeństwa dla osób starszych w tym osób z niepełnosprawnością	Kołobrzeg- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej ul. Okopowa 15	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołobrzegu (budżet Miasta Kołobrzeg; budżet państwa)	2023	32.400,00
7.	Prowadzenie Ośrodka Wczesnej Interwencji	Kołobrzeg, dzieci z niepełnosprawnością i zagrożone niepełnosprawnością wraz z rodzicami	PSONI KOŁO W KOŁOBRZEGU (NFZ, PFRON, dotacje z budżetów gmin)	2023-2028	1.100.000,00 rocznie
8.	Prowadzenie Ośrodka Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczego	Kołobrzeg, dzieci z niepełnosprawnością objęte realizacją obowiązku szkolnego 28 osób	PSONI KOŁO W KOŁOBRZEGU (budżet państwa)	2023-2028	1.700.000,00 rocznie

9.	Prowadzenie Warsztatu Terapii Zajęciowej	Kołobrzeg, 70 osób z niepełnosprawnością intelektualną	PSONI KOŁO W KOŁOBRZEGU (PFRON, dotacje z budżetów gmin)	2023-2028	2.100.000,00 rocznie
10.	Prowadzenie Środowiskowego Domu Samopomocy	Kołobrzeg, 30 osób z niepełnosprawnością intelektualną i niepełnosprawnościami sprzężonymi	PSONI KOŁO W KOŁOBRZEGU (budżet państwa)	2023-2028	900.000,00 rocznie
11.	Prowadzenie Domu Pomocy Społecznej	Kołobrzeg, 35 osób z niepełnosprawnością intelektualną	PSONI KOŁO W KOŁOBRZEGU (budżet państwa; budżety gmin, odpłatność mieszkańca)	2023-2028	2.000.000,00 rocznie
12.	Prowadzenie Zakładu Aktywności Zawodowej	Kołobrzeg, 48 osób z niepełnosprawnością	PSONI KOŁO W KOŁOBRZEGU (PFRON, środki własne Stowarzyszenia)	2023-2028	5.500.000,00 rocznie
13.	Budowa mieszkań chronionych	Kołobrzeg, 28 osób z niepełnosprawnością	PSONI KOŁO W KOŁOBRZEGU (środki własne Stowarzyszenia)	2023	3.500.000,00
14.	Prowadzenie mieszkań chronionych	Kołobrzeg, 28 osób z niepełnosprawnością	PSONI KOŁO W KOŁOBRZEGU (środki własne Stowarzyszenia i pozyskane z programów zewnętrznych)	2023-2028	1.200.000,00 rocznie
15.	Prowadzenie działań na rzecz integracji osób z niepełnosprawnościami w środowisku lokalnym	Kołobrzeg, osoby z niepełnosprawnościami w różnym wieku	PSONI KOŁO W KOŁOBRZEGU (środki własne Stowarzyszenia i pozyskane z programów zewnętrznych)	2023-2028	Zgodnie z ilością pozyskanych środków

16.	Realizacja zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych i innych formach wychowania przedszkolnego	Kołobrzeg; dzieci w wieku przedszkolnym posiadające orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego	Gmina Miasto Kołobrzeg, przedszkola miejskie i szkoły podstawowe z oddziałami przedszkolnymi (budżet Miasta Kołobrzeg)	2023 - 2028 (lata szkolne)	11.700.000,00
17.	Realizacja zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci i młodzieży w szkołach podstawowych	Kołobrzeg; dzieci w wieku szkolnym posiadające orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego	Gmina Miasto Kołobrzeg, szkoły podstawowe (w tym z oddziałami integracyjnymi) (budżet Miasta Kołobrzeg)	2023 - 2028 (lata szkolne)	30.600.000,00
18.	Dowóz uczniów niepełnosprawnych do placówek oświatowych	Kołobrzeg; dzieci w wieku szkolnym i przedszkolnym posiadające orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego	Gmina Miasto Kołobrzeg (budżet Miasta Kołobrzeg)	2023 - 2028	780.000,00
19.	Mieszkanie wspomagane	Kołobrzeg	Gmina Miasto Kołobrzeg (budżet Miasta Kołobrzeg)	do 30.04.2025	120.000,00 rocznie
20.	Realizacja zajęć hipoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie. Zajęcia usprawniająco – terapeutyczne.	Osoby niepełnosprawne z terenu Gminy Miasto Kołobrzeg	NGO Gmina Miasto Kołobrzeg (budżet Miasta Kołobrzeg; NGO)	2023 – 2028	11.600,00 rocznie
21.	Prowadzenie gimnastyki ogólnousprawniającej z elementami jogi dla kobiet po leczeniu raka piersi	Osoby niepełnosprawne z terenu Gminy Miasto Kołobrzeg	NGO Gmina Miasto Kołobrzeg (budżet Miasta Kołobrzeg; NGO)	2023 – 2028	10.000,00 rocznie
22.	Ochrona i promocja zdrowia osób z niepełnosprawnością wzroku	Osoby niepełnosprawne z terenu Gminy Miasto Kołobrzeg	NGO Gmina Miasto Kołobrzeg (budżet Miasta Kołobrzeg; NGO)	2023 – 2028	17.000,00 rocznie

23.	Organizacja wsparcia rehabilitacyjnego, logopedycznego, psychologicznego oraz terapii zajęciowej dla dzieci niepełnosprawnych	Osoby niepełnosprawne z terenu Gminy Miasto Kołobrzeg	NGO Gmina Miasto Kołobrzeg (budżet Miasta Kołobrzeg; NGO)	2023 – 2028	25.000,00 rocznie
24.	Zakup samochodu Ford Transit Custom MCA 2,0 130 KM M6 Kombi dla potrzeb Domu Pomocy Społecznej w Piotrowicach. W/w pojazd będzie służył nie tylko mieszkańcom DPS-u ale również stanowić będzie logistyczne wsparcie dla działającego w tym rejonie Klubu Seniora „Z nad Parsęty”	Piotrowice 1	Stowarzyszenie na Rzecz Pomocy Ludziom Niepełnosprawnym i Potrzebującym Opieki „Senior” w Piotrowicach (środki własne Stowarzyszenia; PFRON; NGO)	2023-2024	200.000,00
25.	Siłownia na powietrzu zlokalizowana na terenie DPS Piotrowice. W/w siłownia będzie służyła mieszkańcom w rehabilitacji ruchowej jak również będzie wykorzystywana przez lokalną społeczność	Piotrowice 1	Stowarzyszenie na Rzecz Pomocy Ludziom Niepełnosprawnym i Potrzebującym Opieki „Senior” w Piotrowicach (środki własne Stowarzyszenia i pozyskane ze źródeł zewnętrznych)	2023-2024	20.000,00
26.	Projekt socjalny „Podarować Radość” skierowany jest do dzieci i młodzieży do 18 roku życia, legitymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności oraz ich rodziców bądź opiekunów. Celem projektu jest zaspokojenie uczestnikom potrzeb w zakresie rehabilitacji ruchowej, sensorycznej, logopedycznej oraz hipoterapii.	Gmina Dygowo, Miasto i Gmina Kołobrzeg – Beneficjentami są dzieci i młodzież do 18 roku życia z orzeczoną niepełnosprawnością z terenu Gminy Dygowo	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dygowie we współpracy z Polskim Stowarzyszeniem na Rzecz Osób ze Niepełnosprawnością Intelktualną w Kołobrzegu (budżet gminy i środki własne Stowarzyszenia)	III.2023r- VI.2023r	21.630,00

27.	Projekt socjalny „Rodzina to Moc” skierowany jest do rodzin niepełnych w tym z dziećmi z orzeczoną niepełnosprawnością i osobami z orzeczoną stopniem niepełnosprawności. Celem projektu jest wzmocnienie więzi rodzinnych i społecznych.	Gmina Dygowo – Beneficjentami są rodziny niepełne z terenu Gminy Dygowo	GOPS w Dygowie (budżet gminy)	V.2023r - VI.2023r	11.600,00
28.	Punkt informacyjny – konsultacyjny dla ON i finansowanie działalności punktu – poradnictwo specjalistyczne: psycholog, psychoterapeuta uzależnień, prawnik	Gmina Gościno	GOPS Gościno – Gmina Gościno (budżet gminy)	2023 - 2028	240.000,00
29.	Dofinansowanie do organizacji imprez: rekreacyjnych, kulturowych i sportowych dla osób z różnymi niepełnosprawnościami – wycieczki	Gmina Gościno	GOPS Gościno – Gmina Gościno (budżet gminy)	2023 - 2028	30.000,00
30.	Dofinansowanie do zakupu sprzętu do terapii ruchowej	Gmina Gościno	Jednostki budżetowe (budżet gminy)	2023 - 2028	30.000,00
31.	Wypożyczalnia sprzętu ułatwiającego funkcjonowanie ON fizycznie – pozyskiwanie i naprawa sprzętu	Gmina Gościno	GOPS Gościno (budżet gminy)	2023 - 2028	3.000,00
32.	Dofinansowanie do rehabilitacji ruchowej (usługi fizjoterapeuty)	Gmina Gościno	Jednostki budżetowe (budżet Wojewody; budżet gminy)	2023 - 2028	30.000,00
33.	Dofinansowanie do profilaktycznych programów zdrowotnych dla ON	Gmina Gościno	Jednostki budżetowe (budżet Wojewody; budżet gminy)	2023 - 2028	30.000,00
34.	Zakup autobusu do przewozu ON	Gmina Rymań	Gmina Rymań (PFRON; budżet gminy)	2023	343.170,00

35.	Gimnastyka ogólnousprawniająca	Hala MOSiR, Kołobrzeg, ul. Wąska 1; osoby chorujące na raka piersi – członkinie Stowarzyszenia	Stowarzyszenie Amazonek w Kołobrzegu (środki własne Stowarzyszenia)	2023 - 2028	35.400,00
36.	Masaż i drenaż limfatyczny	Siedziba Stowarzyszenia, Kołobrzeg ul. Wąska 1; osoby chorujące na raka piersi – członkinie Stowarzyszenia	Stowarzyszenie Amazonek w Kołobrzegu (środki własne Stowarzyszenia)	2023 - 2028	37.440,00
37.	Działania służące profilaktyce raka piersi	Siedziba Stowarzyszenia, Kołobrzeg ul. Wąska 1; osoby chorujące na raka piersi oraz zagrożone tą chorobą	Stowarzyszenie Amazonek w Kołobrzegu (środki własne Stowarzyszenia)	2023 - 2028	9.000,00
38.	Rehabilitacja psychofizyczna	Siedziba Stowarzyszenia, Kołobrzeg ul. Wąska 1; członkinie Stowarzyszenia i ich rodziny	Stowarzyszenie Amazonek w Kołobrzegu (środki własne Stowarzyszenia)	2023 - 2028	9.000,00
39.	Turnusy rehabilitacyjne	Stowarzyszenie Amazonek w Kołobrzegu ul. Wąska 1; ośrodki rehabilitacyjne; członkinie Stowarzyszenia	Stowarzyszenie Amazonek w Kołobrzegu (środki własne Stowarzyszenia)	2023 - 2028	24.000,00
40.	Wyjazdy integracyjne	Stowarzyszenie Amazonek w Kołobrzegu ul. Wąska 1; agroturystyka; członkinie Stowarzyszenia, Amazonki z innych, okolicznych Stowarzyszeń	Stowarzyszenie Amazonek w Kołobrzegu (środki własne Stowarzyszenia)	2023 - 2028	6.000,00
41.	Rozbudowa wraz z modernizacją budynku Specjalnego Ośrodka Szkolno – Wychowawczego „Okruszek” w Kołobrzegu o salę rehabilitacyjno – sportową	Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy „Okruszek” - uczniowie SOSW	Powiat kołobrzeski SOSW „Okruszek” (PFRON budżet powiatu)	2023 – 2028	5.000.000,00

VI Finansowanie Programu

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w latach 2023-2028 będzie finansowany z następujących źródeł:

- 1) środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przyznawanych corocznie algorytmem powiatowi kołobrzeskiemu i samorządowi województwa,
- 2) środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na realizację programów krajowych,
- 3) środków z budżetu państwa na ogólnopolskie programy wspierające osoby niepełnosprawne,
- 4) budżetów lokalnych samorządów,
- 5) funduszy unijnych,
- 6) inne, w tym środki własne NGO i innych realizatorów programu.

VII Monitorowanie i ocena realizacji Programu

Elementem towarzyszącym wdrażaniu Programu jest jego monitorowanie i coroczna ocena realizacji. Zbieranie i analizowanie ilościowych i jakościowych danych na temat poszczególnych zadań realizowanych w ramach celów operacyjnych, pozwoli na bieżące śledzenie stopnia ich wykonania oraz wprowadzanie ewentualnych korekt lub zmian.

Na bieżąco realizacja poszczególnych elementów Programu monitorowana będzie w postaci kwartalnych sprawozdań rzeczowo - finansowych z realizacji zadań ustawowych i dodatkowych projektów realizowanych przez PUP i PCPR.

Realizacja Programu z zakresu realizacji zadań ustawowych i dodatkowych projektów z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych ujmowana będzie w sprawozdaniu rocznym Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kołobrzegu, natomiast realizacja Programu z zakresu zadań ustawowych z zakresu rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych monitorowana będzie poprzez okresowe i roczne sprawozdania oraz zestawienia opracowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Kołobrzegu.

Proces monitoringu wprowadzania Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych Powiatu Kołobrzeskiego na lata 2023-2028 będzie służył rozpoznaniu rezultatów osiągniętych oraz porównaniu ich zgodności z założeniami.

Zgromadzone dane w procesie monitoringu służyć będą do oszacowania Programu.

Analiza i sprawozdanie z oceny realizacji Programu we współpracy z gminami powiatu kołobrzeskiego, NGO i powiatowymi jednostkami organizacyjnymi, **sporządzane będzie na wniosek Zarządu Powiatu przez wskazane przez Zarząd osoby.**

W końcowej ewaluacji Programu zostaną poddane ocenie zakładane rezultaty wszystkich działań.

VIII Zakończenie

Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2023-2028 Powiatu Kołobrzeskiego jest dokumentem określającym kierunki działań na płaszczyźnie problematyki osób niepełnosprawnych na lata 2023-2028. Taktyka Programu dostosowana jest do potrzeb wskazanych przez osoby niepełnosprawne, ich rodzin i opiekunów, które zidentyfikowane zostały w procesie badawczym. Planowane sposoby ich zaspokajania są kontynuacją istniejącego systemu wsparcia i tworzą możliwość uzupełnienia o nowe rozwiązania.

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2023 - 2028 jest dokumentem strategicznym, wykazującym szereg działań mających na celu poprawę życia osób niepełnosprawnych zamieszkujących powiat kołobrzeski.

Osoby niepełnosprawne należą bowiem do grupy osób, które są zagrożone wykluczeniem społecznym, spowodowane jest to tym, że przyjmują oni bierną postawę lub wycofują się z życia społecznego i zawodowego.

Program zakłada wsparcie środowiska osób z niepełnosprawnością w różnych obszarach życia, między innymi społecznego, zawodowego, sportowego, kulturalnego, pomocy w likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się. Przedsięwzięte działania niniejszego Programu posłużyć mają w szczególności budowaniu świadomości społecznej w zakresie tolerancji, akceptacji oraz szacunku do osób z niepełnosprawnością. Program wpływając na pobudzenie aktywności osób z niepełnosprawnością wzmacnia tym samym potencjał osób niepełnosprawnych

Aby mogło nastąpić poprawienie jakości życia osób niepełnosprawnych potrzebna jest ścisła współpraca instytucji i organizacji pozarządowych, które działają w strefie niepełnosprawności, także samych osób zainteresowanych.

Podmioty uczestniczące w realizacji Programu posiadają duże możliwości odnośnie wsparcia osób z niepełnosprawnością, toteż zakładanym celem wykonawczym jest efektywność założonego Programu, dzięki aktywności tych podmiotów.

Dlatego też w drodze do skuteczności należy angażować w działania liczne podmioty, jak i wykorzystać wszelkie zasoby materialne i personalne.

Ustanowione działania mają posłużyć spełnieniu zamierzonych celów. Natomiast wdrożenie opracowanego programu służyć ma przyczynieniu się do stopniowego

eliminowania występujących problemów osób niepełnosprawnych zamieszkujących powiat kołobrzeski.

Program powiatowy stanowi bazę do tworzenia szczegółowych projektów realizowanych w powiecie i gminach przez różnych bezpośrednich realizatorów. Zakłada różne formy finansowania w zależności od możliwości i kompetencji poszczególnych realizatorów. Jakkolwiek jest dokumentem otwartym, istnieje bowiem możliwość wprowadzania zmian czy też nowych rozwiązań w trakcie realizacji, które dotyczyć będą problemów osób niepełnosprawnych. Toteż integralną częścią programu jest tabelaryczne zestawienie zadań wynikających z niniejszego Programu.

Elementem dodanym realizacji Programu będzie pobudzenie współpracy między organizacjami pozarządowymi, służbą zdrowia, służbami społecznymi, samorządami lokalnymi, sektorem prywatnym, osobami niepełnosprawnymi i ich rodzinami, a także wzrost aktywności wszystkich podmiotów działających na rzecz rozwiązywania problemów osób z niepełnosprawnością oraz poprawę przepływu i wymiany informacji między tymi podmiotami.

Indeks tabel

Tabela 1: Liczba wydanych orzeczeń wg przyczyn i stopnia niepełnosprawności dla osób niepełnosprawnych powyżej 16 roku życia w latach 2019, 2020 i 2021.....	12
Tabela 2: Liczba wydanych orzeczeń dla osób niepełnosprawnych przed 16 rokiem życia.....	14
Tabela 3: Liczba bezrobotnych oraz osób poszukujących pracy w tym posiadających orzeczenie o stopniu niepełnosprawności zarejestrowanych w PUP Kołobrzeg na dzień 30.04.2022r.....	15
Tabela 4: Liczba bezrobotnych posiadających orzeczenie o stopniu niepełnosprawności zarejestrowanych w PUP Kołobrzeg w podziale na płeć.....	16
Tabela 5: Struktura bezrobocia w badanej grupie według wieku.....	18
Tabela 6: Struktura bezrobocia w badanej grupie według poziomu wykształcenia.....	18
Tabela 7: Struktura bezrobocia w badanej grupie według stażu pracy.....	19
Tabela 8: Struktura bezrobocia w badanej grupie według czasu pozostawania bez pracy.....	20
Tabela 9: Osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy.....	21
Tabela 10: Osoby bezrobotne niepełnosprawne z prawem do zasiłku.....	22
Tabela 11: Ilość uczniów niepełnosprawnych w szkołach podstawowych i przedszkolach w poszczególnych gminach powiatu kołobrzesckiego wg stanu na 1.09.2021 r.....	25
Tabela 12: Zestawienie dotacji na realizację zadań z zakresu ochrony i promocji zdrowia przez organizacje pozarządowe w 2021 r.....	28
Tabela 13: Wydatki z Funduszu PFRON na zadania z zakresu rehabilitacji społecznej w 2021 r.....	34
Tabela 14: Wykorzystanie środków PFRON na realizację pilotażowego programu „Aktywny samorząd” w 2021 r. oraz liczba adresatów – stan na 28.02.2022 r.....	35
Tabela 15: Analiza SWOT mocne i słabe strony.....	42
Tabela 16: Analiza SWOT szanse i zagrożenia.....	43
Tabela 17: Wzrost świadomości społecznej i wczesne przeciwdziałanie powstawania niepełnosprawności.....	45
Tabela 18: Zapewnienie dostępu do powszechnej edukacji.....	46
Tabela 19: Integracja społeczna i niezależność życiowa.....	47
Tabela 20: Aktywizacja zawodowa.....	51
Tabela 21: Zestawienie zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej na lata 2023-2028.....	53
Tabela 22: Zestawienie zadań z zakresu rehabilitacji społecznej na lata 2023 - 2028.....	53

Indeks rysunków

Rysunek 1: Liczba osób posiadających orzeczenie o stopniu niepełnosprawności lub stopniu niezdolności do pracy na 10 tys. ludności według województw w 2020 r. Stan w dniu 31 grudnia.....	11
Rysunek 2: Procentowy udział osób bezrobotnych i poszukujących pracy z orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności w ogólnej liczbie osób bezrobotnych oraz poszukujących pracy.....	16
Rysunek 3: Procentowy udział bezrobotnych kobiet i mężczyzn z orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności w ogólnej liczbie osób bezrobotnych z orzeczeniem o niepełnosprawności.....	17
Rysunek 4: Procentowy udział bezrobotnych kobiet i mężczyzn z orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności w ogólnej liczbie bezrobotnych kobiet i mężczyzn.....	17
Rysunek 5: Struktura bezrobocia w badanej grupie według wieku.....	18
Rysunek 6: Struktura bezrobocia w badanej grupie według poziomu wykształcenia.....	19
Rysunek 7: Struktura bezrobocia w badanej grupie według stażu pracy.....	20
Rysunek 8: Struktura bezrobocia w badanej grupie według czasu pozostawania bez pracy.....	21
Rysunek 9: Stosunek niepełnosprawnych osób w ogólnej liczbie wszystkich osób bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy.....	22

Uzasadnienie

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2023-2028 jest dokumentem strategicznym, wykazującym szereg działań mających na celu poprawę życia osób niepełnosprawnych zamieszkujących powiat kołobrzeski.

W/w program opracowany został na podstawie art. 35a ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2021 r. poz. 573 z późn. zm.).

Program w części dotyczącej diagnozy sytuacji osób niepełnosprawnych na lokalnym rynku pracy opracowany został przez Powiatowy Urząd Pracy w Kołobrzegu. Ponadto niezbędne dane pozyskano również z Wydziału Edukacji i Kultury Starostwa Powiatowego, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej oraz Urzędów Gmin. Zadania, zgłaszane do realizacji w powiecie kołobrzeskim w okresie 2023-2028, zostały ujęte w sposób tabelaryczny w pkt V programu, zgodnie z propozycjami organizacji pozarządowych oraz gmin powiatu kołobrzeskiego.

W dniu 24 października 2022 r. Powiatowa Społeczna Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych w Kołobrzegu, Uchwałą Nr 7/2022, pozytywnie zaopiniowała w/w projekt programu.

Zgodnie z §6 ust. 1 Uchwały Nr XLI/271/2014 Rady Powiatu w Kołobrzegu z dnia 25 kwietnia 2014 r. w sprawie zasad i trybu przeprowadzania konsultacji społecznych, o przeprowadzeniu bądź odmowie przeprowadzenia konsultacji decyzję podejmuje Zarząd Powiatu w Kołobrzegu, w formie uchwały.

Niniejszą uchwałą uruchamia się proces konsultacji społecznych w sprawie projektu Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2023-2028.